

توافقات پنهانی چندجانبه دولت‌های آمریکا، ترکیه و... علیه روژآوا!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

«توافقات پنهانی چندجانبه دولت‌های آمریکا، ترکیه و... علیه روژآوا!»، تیتیر مقاله‌ای بود که در ماه دسامبر سال ۲۰۱۸ نوشته بودم. این مطلب، هم‌اکنون در شبکه‌های اجتماعی قابل دسترس است. اکنون با توجه به تحولات سوریه و فشاهای چندجانبه جدید بر نیروهای مدافع خودگردانی روژآوا (کردستان سرویه)، این مقاله را بازتکثیر می‌کنم تا حدودی به ریشه‌های دشمنی و خصومت با خودگردانین روژآوا را یادآوری کنم. البته قبل از این که این مقاله را بخوانید مقدمه کوتاهی در رابطه با تغییر و تحولات اخیر سوریه و سقوط بشار اسد و قدرت‌گیری گروه تروریستی «هیأت تحریر شام» به رهبری «الحمد الجولانی» می‌خوانید.

خرابه‌های کانتون عفرین روژآوا - پس از آن که نیروهای ترکیه و گروه تروریستی «ارتش آزاد سوریه» شهر عفرین را اشغال کردند، اردوغان به دنبال ادامه عملیات نظامی علیه «یگان‌های مدافع خلق» (ی‌پ‌گ)، ادعا کرده بود: «بعد از عفرین نوبت کوبانی و قامشلی است.»!

با سقوط دولت بشار اسد و تغییرات منطقه‌ای و جوله‌دادن هاب بی‌وقفه و توسعه‌طلبی اردوغان و نتانیا‌هو در سوریه و کنار آمدن دولت‌های غربی و در رأس هم‌آمریکا به قدرت‌گیری هیأت تحریر شام در سوریه و آن‌هم در حتالی که این جریان در لیست تروریستی اروپا و آمریکا و ترکیه قرار داشته و آمریکا بر سر جولانی ده میلیون دلار جایزه تعیین کرده بود، شهروندان خاورمیانه به ویژه مردم روژآوا در موقعیتی دشوار قرار گرفته و دستاوردهای سیاسی و اجتماعی و انسانی ارزشمندشان در معرض خطر است. روزنه‌ای امیدی که در خاورمیانه سیاه روسنایی و امید پخش می‌کرد اکنون از هر طرف مورد حمله لاشخورهای سرمایه‌داری قرار گرفته است. اکنون سؤال اساسی این است که «آیا نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) و کردهای سوریه می‌توانند مسیری رو به جلو در این برهه نامطمئن از تاریخ سوریه بیابند و خودگردانی خود را تثبیت کنند؟»

سقوط حکومت بشار اسد در ۸ دسامبر ۲۰۲۴، از حمله نقطه عطفی تاریخی برای کردهای سوریه بود. عموماً کردهای منطقه هیچ‌گاه به حکومت مرکزی اعتمادی نداشتند، چراکه سال‌ها تحت شرایط دشوار زندگی کرده بودند و همواره در جهت رفع ستم ملی با این حکومت‌ها جنگیده‌اند. به خصوص کردها از تابعیت سوریه محروم بودند، مناطق کردنشین با تغییرات جمعیتی اجباری مواجه و زبان و فرهنگ‌شان با سیاست‌های دولتی سرکوب شده بودند. خبرگزاری فرانسه، روز پنج‌شنبه ۲۰ دی-۹ ژانویه، گزارش داد درگیری بین نیروهای طرفدار ترکیه و نیروهای دموکراتیک سوریه، منجر به کشته‌شدن ۳۷ نفر شده است. نیروهای دموکراتیک سوریه چهارشنبه نیز خبر داده بودند شش نفر از اعضایشان در درگیری با نیروهای مورد حمایت ترکیه در شهر منبج در شمال سوریه کشته شده و ۹ نفر دیگر زخمی شده‌اند.

در همین حال الهام احمد، رییس روابط خارجی نیروهای دموکراتیک سوریه، خبر داد که آمریکا و فرانسه در حال بررسی ایجاد یک منطقه امن در شمال سوریه هستند.

او از فرانسه خواست «برای تامین امنیت مرز و ایجاد روابط خوب با ترکیه»، به این مرز نیرو بفرستد. پاریس و واشینگتن در این باره اظهار نظر نکرده‌اند. آمریکا حدود دو هزار سرباز در سوریه دارد و فرانسه نیز ده‌ها نیروی ویژه در این کشور دارد.

رجب طیب اردوغان، رییس‌جمهوری ترکیه، دوشنبه ۱۷ دی و پس از جلسه کابینه ترکیه در آنکارا تهدید کرده بود در صورت احساس خطر، عملیات فرامرزی جدیدی را علیه نیروهای کرد در سوریه انجام خواهد داد.

ژان-نویل بارو، وزیر خارجه فرانسه نیز همراه با وزیر خارجه آمریکا از تلاش برای صلح بین نیروهای مورد حمایت ترکیه و کردها خبر دادند.

آنتونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا، موضع دوپهلوی گرفته است. او از یک طرف گفته که نیروهای دموکراتیک سوریه باید به مبارزه با داعش ادامه دهند. و در عین حال، نگرانی ترکیه در مورد حضور پ.ک.ک در داخل سوریه را مشروع خوانده است.

آنکارا، در جهت توجیه جنایات و اشغالگری و کردکشی‌اش در روژاوا، نیروهای دموکراتیک سوریه را بخشی از حزب کارگران کردستان می‌داند و آن را به‌عنوان «گروهی تروریستی» شناسایی می‌کند. در حالی که دولت ترکیه در سال‌های اخیر پشتیبان نیروهای تروریستی سوریه به ویژه داعش بوده است و نیروهای امنیتی ترکیه، همواره در منطقه دست به ترور رهبران روژاوا و پ.ک.ک می‌زنند.

یک منبع وزارت خارجه ترکیه روز پنجشنبه گفت که مقامات این کشور در جریان مذاکرات با جان باس، معاون وزیر خارجه آمریکا، تاکید خواهند کرد که سوریه برای دستیابی به ثبات و امنیت، «باید از شر گروه‌های تروریستی خلاص شود».

نیروهای مورد حمایت ترکیه در سوریه بارها پس از سقوط بشار اسد با نیروهای دموکراتیک سوریه درگیر شده‌اند.

هاکان فیدان، وزیر امور خارجه کنونی ترکیه که سابقاً رئیس دستگاه مخوف امنیتی ترکیه (میت) بود در مصاحبه با شبکه «CNN Türk» در رابطه با تحولات اخیر سوریه، گفت: در خصوص گروه تروریستی پ.ک.ک/ا.ی.پ.گ اگر اقدامات لازم انجام نشود، آنچه باید انجام می‌گیرد و این اقدام عملیات نظامی است. شما خاک دیگران را اشغال کرده‌اید و بر منابع نفتی مسلط شده‌اید.

او تاکید کرد: اکنون دمشق صاحبان جدیدی دارد. اگر این‌ها (پ.ک.ک/ا.ی.پ.گ) در برابر این (دولت جدید) مقاومت کنند، گام‌های لازم مشخص است. دولت جدید سوریه باید برای حفظ تمامیت ملی و منطقه‌ای کشور خود، اقدامات لازم را علیه (پ.ک.ک/ا.ی.پ.گ) انجام دهد.

احمد شرع نیز تاکید کرده است: «هیچ سلاحی نباید خارج از کنترل دولت باشد»

حاکمان جدید سوریه خواستار این هستند که تمام سلاح‌ها در این کشور تحت کنترل دولت قرار بگیرند. احمد شرع (ابومحمد جولانی)، رهبر شبه‌نظامیان اسلام‌گرای هیئت تحریر شام (HTS) روز یکشنبه ۲۲ دسامبر-۲ دی، در یک کنفرانس مطبوعاتی مشترک با هاکان فیدان، وزیر امور خارجه ترکیه، گفت که همه گروه‌های مسلح در سوریه به‌زودی «انحلال خود را اعلام» خواهند کرد و به ارتش خواهند پیوست.

شرع هم‌چنین اعلام کرد که هیئت تحریر شام اجازه نخواهد داد «هیچ سلاحی خارج از کنترل دولت» در کشور وجود داشته باشد، حتی در مناطق تحت کنترل نیروهای دموکراتیک سوریه (SDF) که به رهبری کردها اداره می‌شوند. او افزود که ساختار جدید نیروهای مسلح سوریه طی روزهای آینده اعلام خواهد شد.

هاکان فیدان، وزیر خارجه ترکیه نیز خطاب به رهبران هیئت تحریر شام گفت: «این پیروزی تنها متعلق به شماست نه هیچ‌کس دیگر، سوریه با فداکاری‌های شما از یک فرصت تاریخی بهره‌مند شده است.»

بیش از یک‌ماه است که حملات اشغال‌گرانه دولت ترکیه و تبه‌کارانش علیه سد تشرین ادامه دارد. در نتیجه این حملات، خسارات زیادی بر این سد وارد شده است.

اهالی منطقه شمال و شرق سوریه با هدف محکوم کردن این حملات و برای حمایت از نیروهای سوریه دموکراتیک (ق.س.د) در این سد تحصن کردند. کاروان‌های بزرگ مردمی در گروه‌های مختلف از شهرها و مناطق مختلف روژاوا، در حال راهپیمایی به سوی سد تشرین هستند.

مجلس خلق محله جودی شهر قامشلو، در راستای بسیج عمومی برای حمایت از ق.س.د، ی.پ.گ و ی.پ.ژ، با صدور بیانیه‌ای، تاسیس پنج گردان را در قالب نیروهای دفاع اجتماعی (ه.پ.ج)، اعلام کردند.

اعلام شده است که با هدف مشارکت فعالانه در چارچوب جنگ انقلابی خلق و با شعار «هر روستا، محله، شهر و خیابان را سازماندهی کرده و دستاوردهای انقلابی خود را به پیروزی دموکراتیک و آزادی خواهیم رساند»، پنج گردان را تاسیس کرده‌اند. در پایان بیانیه آمده است: «ما از خود دفاع کرده و اشغالگری را شکست خواهیم داد.»

نیروهای دموکراتیک سوریه که ستون اصلی حاکمیت خودگردان کردها در شمال شرق سوریه هستند، اکنون این مردم حق طلب و آزادی‌خواه با سقوط حکومت بشار اسد و تغییر حاکمیت سوریه و تحولات منطقه‌ای، در موقعیتی دشوار قرار گرفته‌اند.

نیروهای دموکراتیک سوریه و کردهای سوریه در یک نقطه بحرانی قرار دارند. حاکمان جدید سنی‌مذهب سوریه با سابقه تروریستی و همکاری با داعش و القاعده و النصره و غیره که نماینده آن‌ها هیئت تحریر الشام (HTS) است - گروهی اسلام‌گرا به رهبری احمد شرع (معروف به ابومحمد الجولانی) که ادعا می‌کند از القاعده جدا شده - بعید است کنترل فعلی SDF بر مناطق شمال شرق سوریه را بپذیرند. هرچند حکومت بشار اسد نیز آن‌ها را نپذیرفته بود با این وجود، در این دوره شرایط برای روژاوا سخت‌تر از گذشته شده است. در همین حال، ترکیه هم‌چنان نیروهای خود را در امتداد مرز مستقر کرده و حملات هوایی بی‌وقفه نیروی هوایی ترکیه و با حملات گروه‌های تروریستی موسوم به «ارتش ملی سوریه» یا (SNA)، کردستان سوریه را در تنگنا قرار داده است. آتش‌بس‌هایی که ظاهراً با میانجی‌گری آمریکا بین دو طرف به دست آمده‌اند، تاکنون شکننده بوده‌اند.

با این وجود، SDF هم‌چنان کنترل بخش بزرگی از شمال شرق سوریه را در دست دارد اما به‌نظر می‌رسد که ترکیه قصد دارد با بهره‌گیری از شرایط موجود و ظاهرسازی نیروهای آمریکایی در منطقه، وضعیت جدیدی را در شمال شرق سوریه تحمیل کند و شهرهای تحت کنترل SDF را یکی پس از دیگری تصرف کند. استراتژی آنکارا نابودی خودگردانی روژاوا و کنترل مناطق کردنشین متمرکز است و به‌نظر می‌رسد که مناطق عرب‌نشین، یا در جریان سقوط مناطق کردنشین یا پس از آن از SDF جدا شوند. نشانه‌های اولیه چنین اتفاقاتی قبلاً در استان‌های دیرالزور و رقه دیده شده است.

به همین دلیل، آینده کردهای سوریه، تنها با مقاومت خود و حامیان منطقه‌ای و بین‌المللی آن‌ها بستگی دارد، هرچند متأسفانه چشم‌انداز خوشایندی در مورد SDF و کردهای سوریه وجود ندارد. با توجه به این که داعش هم در حال ظهور مجدد و قدرت‌گیری در منطقه است؛ داعشی که روزگاری با قدرت

نیروهای روژاوا و SDF شکست خورده بود و اکنون هزاران داعشی در اسارت نیروهای روژاوا هستند موقعیت منطقه را بسیار حساس تر و خطرناک تر کرده است. داعشی که از پشتیبانی همه‌جانبه دولت ترکیه هم برخوردار بود.

به‌تازگی، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه بار دیگر تاکید کرد که «پکک و انشعابات آن» باید منحل شوند یا «حذف خواهند شد»، اشاره‌ای به SDF است که آنکارا به‌طور غیرواقعی و در راستای اهداف تروریستی خود، SDF را شاخه‌ای از حزب کارگران کردستان ترکیه (پکک) در سوریه معرفی می‌کند. در حالی که هم SDF و هم PKK، نیروهای مستقلی هستند و مناطق مبارزه‌شان نیز روشن است: SDF در روژاوا (کردستان سوریه) و PKK در کردستان ترکیه. اما جرم آن‌ها از دیدگاه دولت فاشیست ترکیه، این است که هر کرد هستند و هر دو خواهان آزادی و برابری و رفع ستم ملی در خاورمیانه است.

با توجه به خطرات بزرگ ترکیه برای SDF و گروه‌های تروریستی وابسته به آن، هیات‌های آمریکایی و فرانسوی از یک سو خود را میانجی معرفی می‌کنند تا برای ایجاد «تفاهم» بین کردها و ترکیه تلاش کرده و از سوی دیگر، به دنبال تغییر ریل سیاسی در روژاوا هستند. آمریکا و دولت‌های غربی و منطقه‌ای و در راس همه ترکیه، خودگردانی روژاوا برای حاکمیت خود و به‌طور کلی برای دولت‌های سرمایه‌دار مضر و خطرناک می‌دانند. در عین حال، همه دولت‌های سرمایه‌داری جهانی و منطقه‌ای به دنبال حفظ منافع خود در سوریه و تحولات خاورمیانه هستند و هیچ‌گاه دل‌شان نه برای مردم منطقه می‌سوزد و نه برای آزاید آن‌ها. نمونه آشکار چنین سیاستی در خاورمیانه حمایت از دولت نسل‌کش و کودک‌کش اسرائیل در غزه و لبنان و حمایت از آن در تغییر جغرافیای خاورمیانه است. در این میان، SDF ممکن است برای کاهش نگرانی‌های ترکیه، انعطاف بیش‌تری نشان دهد و با ترتیبات تقسیم قدرت با شورای میهنی کردهای سوریه یا (ENKS) موافقت کند زیرا SDF کنترل این مناطق را در دست دارد. دیگر گروه اصلی کردها در سوریه موسوم به شورای میهنی کرد سوریه نیروی مسلح خود به نام «پیشمرگه روژ» را دارد که از سوی حزب دموکرات کردستان عراق یا (KDP) حمایت می‌شود. در یک کلام تلاش ترکیه و دولت‌های غربی و آمریکا این است که روژاوا را نیز مانند اقلیم کردستان عراق به پایگاهی برای آن‌ها تبدیل شود. سال‌هاست که آمریکا و ترکیه، نیروهای اقلیم کردستان عراق به‌ویژه حزب دموکرات به رهبری مسعود بارزانی را در کنترل خود دارند.

دولت و نهادهای امنیتی ترکیه روابط خوبی با شورای میهنی کردهای سوریه (ENKS) دارند و تابع سیاست‌های بارزانی هستند به همین دلیل، گنجاندن ENKS در مدیریت و نیروهای مسلح شمال شرق سوریه، دخالت و کنترل آنکارا در روژاوا و نابودی خودگردانی را سهل‌تر می‌کند. نقش و موقعیت و به‌طور کلی اهداف و سیاست‌های اقلیم کردستان عراق در روژاوا هدف مشترک حاکمیت اقلیم و ترکیه و آمریکا است. رهبری حزب دموکرات کردستان (KDP) اظهارات احمد شرع، حاکم کنونی سوریه، که وعده داده «از امروز دیگر بی‌عدالتی علیه مردم کرد ما نخواهد بود» را مورد استقبال قرار داده است. در همین حال، اتحادیه میهنی کردستان (PUK)، که این روزها اغلب با KDP اختلاف دارد، حمایت خود را از موضع SDF اعلام کرده است که بخشی از این حمایت ناشی از رقابت آن با KDP است.

بر اساس اظهارات کردهای عراقی در طول سال‌ها، مشخص است که حاکمان اقلیم کردستان عراق و حامیان آن‌ها، احتمال انحلال اداره خودگردان کردی در سوریه را بزرگ‌ترین آرزوی سیاسی خود می‌دانند. چنین تحولی نه‌تنها یک ضربه استراتژیک و روانی برای مبارزه گسترده‌تر کردها برای خودگردانی خواهد بود بلکه مجموعه‌ای از چالش‌های جدید نیز ایجاد خواهد کرد. این امر، حتی اقلیم کردستان را هنیز در معرض حملات گروه‌های اسلام‌گرای سوریه قرار خواهد داد. برخی از آن‌ها شامل عناصر تندرو با روابط گذشته یا احتمالی با القاعده و داعش هستند که احتمالاً تهدیدات امنیتی را افزایش می‌دهند. علاوه بر این، فشار ترکیه بر اقلیم کردستان عراق را تشدید کرده و موقعیت کلی کردها را در چشم‌انداز ژئوپلیتیکی گسترده‌تر تضعیف خواهد کرد.

به او میگویند چکوارای کوبانی
ریحانه دختر تک تیرانداز کورده

توافقات پنهانی چندجانبه دولت‌های آمریکا، ترکیه و... علیه روژآوا!

بهرام رحمانی

همه خبرها و شواهد نشان می‌دهند که توافقاتی پنهانی بین ترامپ رییس جمهوری آمریکا و رجب طیب اردوغان رییس جمهوری ترکیه، بر علیه روژآوا، منعقد شده است. توافقاتی که می‌تواند جشن روزهای آخر سال ۲۰۱۸ و آغاز ۲۰۱۹ را به عزای نه تنها مردم روژآوا و منطقه، بلکه جهان نیز تبدیل کند. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که روسیه، حکومت اسلامی ایران، اسرائیل، ناتو و... نیز کمابیش در جریان این توافق پنهانی قرار گرفته‌اند تا سیستم دمکراتیک و مردمی روژآوا از بین ببرند و هم‌چنین حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) و حزب حیات آزادی (پژاک) ضربه بزنند. بنابراین، یک طرح شوم و خطرناک منطقه‌ای و بین‌المللی در جریان است.

رجب طیب اردوغان، رییس جمهوری ترکیه امروز پنج‌شنبه ۲۰ دسامبر ۲۹ آذر، میزبان حسن روحانی همتای ایرانی خود بوده است. گسترش روابط اقتصادی و رفع موانع ناشی از تحریم از موضوعات اصلی این دیدار و کنفرانس خبری دو رییس جمهوری بود. توافق بر ادامه همکاری‌ها در سوریه و هم‌چنین تاکید بر فعالیت مشترک علیه حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) و پژاک از جمله نتایج این گفت‌وگوها بود.

خبرگزاری رویترز گزارش کرده که دونالد ترامپ برای این تصمیم با رجب طیب اردوغان رییس جمهوری ترکیه تلفنی صحبت کرده است. هم‌چنین مکالمه‌هایی با دیگر متحدان آمریکا در این زمینه انجام شده است.

دونالد ترامپ رییس جمهوری آمریکا، در یک پیام ویدئویی، بار دیگر مدعی «شکست سخت» داعش شد و گفت که نیروهای نظامی آمریکا از سوریه به خانه باز می‌گردند.

ترامپ چهارشنبه شب ۲۸ آذر ۱۳۹۷، در یک پیام ویدئویی که در حیاط کاخ سفید ضبط شده بود، ادعا کرد: «من برای حدود دو سال رییس جمهور بوده‌ام. ما برای یک مدت طولانی در سوریه جنگیده‌ایم. ما اکنون بر داعش پیروز شده‌ایم. آن‌ها را شکست داده‌ایم، آن‌ها را سخت شکست داده‌ایم». او افزود: «اکنون زمان بازگشت نیروهایمان به خانه است».

اکنون رجب طیب اردوغان، گفته که آنکارا یک عملیات نظامی برنامه‌ریزی شده در شمال شرق سوریه را به تعویق خواهد انداخت. او گفت که این حمله در ماه‌های آینده صورت خواهد گرفت، او در عین حال با احتیاط از تصمیم واشنگتن برای خارج کردن نیروهایش از سوریه استقبال کرد.

به‌گزارش شبکه العربیه، رییس جمهوری ترکیه بیان کرد که در پی تماسی با ترامپ، رییس جمهوری آمریکا تصمیم گرفته درباره عملیات شرق فرات کمی صبر کند اما این انتظار باز نخواهد بود.

اردوغان گفت که درباره بسیاری از مسائل متعلق به سوریه با ترامپ توافق نظر دارد.

از سوی دیگر الهام احمد، مسئول بازوی سیاسی نیروهای سوریه دمکراتیک، هشدار داده است که این نیروها چه‌بسا در صورت بازآرایش به‌منظور مقابله با حمله احتمالی ترکیه، مجبور شوند تا نبرد خود با داعش را متوقف کنند.

وی هم‌چنین افزود در این صورت ادامه نگرانی جنگ‌جویان بازداشت شده داعش برای نیروهای سوریه دمکراتیک دشوار خواهد بود.

صالح مسلم مسئول روابط خارجه، گفته که ما نمی‌دانیم چه توافقی با آمریکا صورت گرفته است اما یک چیز را می‌دانیم و آن این که مردم ما به‌جز نیروی خود نباید به هیچ‌کس اتکا کنند. عفرین را به‌خاطر داریم که شصت روز تمام روی سرمان بمب‌های ناتو ریختند. تسلیحاتی که استفاده کردند مغایر با مقررات سازمان ملل بود اما کسی چیزی نگفت. نمی‌دانیم که پشت پرده چه خبر است اما به مقاومت خود ایمان داریم. وقتی که اعلام جنگ می‌کنند و در خان‌همان را می‌زنند مشخص است که راهی به‌جز مقاومت نداریم. ترکیه به ایالات متحده گفته است که از میان کردها و آن، یکی را باید انتخاب کند... و

رسانه‌های آمریکا صبح چهارشنبه ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸، گزارش دادند که رییس جمهوری آمریکا در نظر دارد همه نیروهای آمریکایی را از سوریه خارج کند. این خبر خیلی زود به خبر اول جهان تبدیل شد. هم‌زمان در آمریکا و برخی کشورها از جمله متحدان آمریکا به این خبر واکنش نشان دادند. برخی هم‌حزبی‌های ترامپ، به این اقدام پرزیدنت ترامپ انتقاد کردند. آن‌ها می‌گویند که خروج نیروهای آمریکایی موجب می‌شود تا نیروهای مورد حمایت حکومت اسلامی ایران و روسیه در سوریه قدرت بگیرند.

روسیه و حکومت اسلامی حامیان بشار اسد هستند و تاکنون برای حفظ او در قدرت هزینه‌های زیادی را پرداخته‌اند.

هم‌زمان روز چهارشنبه نخست وزیر اسرائیل تایید کرد که او درباره خروج آمریکا از سوریه مورد مشورت کاخ سفید قرار گرفته است.

برخی رسانه‌های آمریکا نوشتند که پنتاگون با تصمیم پرزیدنت ترامپ موافق نبود؛ اما سخن‌گوی کاخ سفید در توییت‌هایی اعلام کرد که کار بازگرداندن نیروهای آمریکایی مستقر در سوریه آغاز شده است. او نوشته است که داعش پنج سال پیش یک نیروی بسیار قوی و خطرناک در خاورمیانه بود و حالا آمریکا این خلافت را شکست داده است.

به‌گفته سخنگوی کاخ سفید «این پیروزی‌ها بر داعش در سوریه نشان‌دهنده پایان کارزار ائتلاف بین‌المللی نیست» و با بازگرداندن نیروها از سوریه، آمریکا آماده مرحله بعدی این کارزار می‌شود.

سخنگوی کاخ سفید گفته است که آمریکا و متحدانش آماده هستند در هر سطحی و در هر کجا که لازم باشد برای دفاع از منافع آمریکا دوباره حاضر شوند و به همکاری برای جلوگیری از پشتیبانی از داعش، و نفوذش به مرزها ادامه می‌دهند.

به گزارش برخی رسانه‌های ترکیه و منطقه، رییس جمهور فاشیست و جنگ طلب ترکیه، برای چندمین بار تاکید کرده است که ارتش‌شان طی روزهای آینده علیه نیروهای دمکراتیک در شمال سوریه عملیات نظامی انجام خواهد داد. هم‌چنین به گزارش بی.بی.سی، رجب طیب اردوغان در نخستین کنفرانس قضایی کشورهای عضو و ناظر سازمان‌های همکاری اسلامی در استانبول در اظهاراتی عنوان کرد «برای ایجاد امنیت و آرامش در شرق فرات مصمم بوده و تحمل ائتلاف وقت برای یک روز هم نداریم».

رجب طیب اردوغان، دوشنبه ۱۴ دسامبر ۲۰۱۸ - ۲۲ آذر گفته بود در حمله به کردها در شرق رود فرات در سوریه «تعطل نمی‌کنیم». خبرگزاری دولتی آناتولی ترکیه گزارش داده است که نیروهای کرد شمال سوریه در حال سنگر بندی و حفر تونل و خندق هستند. حلوصی آکار، وزیر دفاع ترکیه پنجشنبه ۲۰ سپتامبر در دوحه، پایتخت قطر از مهیا شدن ترکیه برای عملیات نظامی در شرق رود فرات خبر داد و با لحن فاشیستی، ادعا کرد: «هر چه می‌خواهند حفر کنند... وقتی زمانش برسد، آن‌ها در سنگرها مدفون خواهند شد. نباید در این باره هیچ شکی داشت.»

ترکیه اوایل سال جاری میلادی نیز به کانتون عفرین، یکی از مناطق کردنشین شمال سوریه حمله کرد و آن را به تصرف خود درآورد. در جریان اشغال عفرین به دست ترکیه، دست کم ۲۸۹ غیرنظامی از جمله ۴۳ کودک کشته شدند.

یگان‌های مدافع خلق (YPG) روژاوا، از مدت‌ها پیش خود را برای مقابله با حمله زمینی آماده کرده بودند و به همین نزدیک به دو ماه در مقابل ارتش ترکیه و نیروهای تروریستی سوری همراه آن، مقاومت بی‌نظیری کردند. اما بمباران‌های هوایمهاهای اف ۱۶، به ویژه برای غیرنظامیان، مدارس، بیمارستان‌ها و مناطق مسکونی، نتایجی مرگبار داشت. در نتیجه یگان‌های مدافع خلق به دلیل این که آسیب‌های بیش‌تری به مردم عادی وارد نشود اجباراً عقب‌نشینی کردند.

اردوغان هنگام حمله به عفرین، به «حزب دمکراتیک خلق‌ها» (HDP) درباره هرگونه سازمان‌دهی تظاهرات علیه عملیات در سوریه، چنین هشدار داده بود: «ما هرکسی که با این مبارزه ملی مخالفت کند را زیر پا له خواهیم کرد. شما تحت نظر هستید. از هر کجایی که بیرون بیایید، نیروهای امنیتی ما بالای سرتان خواهند بود.»

شورای اجرایی کنفدراسیون شمال و شرق سوریه در واکنش به تهدید اردوغان بیانیه‌ای منتشر کرد و در آن ترکیه را به تلاش برای تصرف بخشی از قلمرو سوریه محکوم و برای مقابله با آن اعلام آمادگی و بسیج کرد و از جامعه جهانی نیز خواسته تا به دلیل آن چه نقض قوانین بین‌المللی نامیده در برابر برنامه‌های خصمانه رییس جمهور ترکیه موضع بگیرند.

در واکنش به تهدیدات ترکیه نوری حمود سخن‌گوی یگان‌های مدافع خلق در مصاحبه با پایگاه خبری «دیجن» افزود از سیاست‌های اردوغان مبنی بر استفاده افراط‌گرایان برای پیش‌برد سیاست‌های توسعه‌طلبانه دولت ترکیه و سعی در احیای امپراطوری عثمانی و سلطان جلوه دادن خود به شدت انتقاد کرد و خاطر نشان کرد ترکیه برای نابودی و آسیب رساندن به کردهای سوریه، حاضر است به هر مصالحه‌ای تن داده و به دیگر بازیگران فعال در سوریه امتیاز دهد. هم‌چنین به گزارش رویترز، فرماندهی کل نیروهای دمکراتیک سوریه عنوان نمود در صورت حمله نظامی ترکیه به شدت پاسخ خواهیم داد و این تهاجم به اختلال جنگ با داعش در حالی که هنوز ۵۰۰۰ داعشی که ۲۰۰۰ نفر آن عضو خارجی از کشورهای عرب و اروپایی در منطقه حضور دارند و احتمال حضور ابوبکر البغدادی در آن‌جا وجود دارد منجر خواهد شد. البته وی، هم‌چنان به تلاش‌های دیپلماتیک کردها جهت جلوگیری از حمله نظامی تاکید کرد.

نیروهای مسلح کردهای سوریه که با نام یگان‌های مدافع خلق، «پی.ی.گ»، شناخته می‌شوند، به خاطر قوانین انسانی و دمکراتیک، تامین امنیت شهروندان این منطقه و مبارزه با داعش، نگاه‌های همدلانه‌ای را به سوی خود جلب کرده‌اند.

قوانین روژاوا، برای تحلیل‌گران سیاسی، اجتماعی، جامعه‌شناسان، محققین، و روزنامه‌نگاران خارجی و محلی جالب است. مردم روژاوا و نیروهای تاثیرگذار آن، همواره از عبدالله اوجالان معروف به «آپو، یعنی عمو»، به‌عنوان کسی که مبدع ایده «روژاوا» است، نام برده می‌شود؛ کسی که کل سیستم را بنا نهاده است و آن‌گونه که آن‌ها می‌گویند مظهر «روژاوا» است. تصاویر آپو را همه جا می‌بینید. وی یک سمبل است. اکنون بیش از هفت سال پس از اداره خود مدیریت روژاوا می‌گذرد. برای مثال، نظام آموزشی رسمی سوریه در این منطقه کنار گذاشته شده است. آموزش اکنون بیش‌تر به زبان کردی است. عرب‌ها نیز مدارس را دارند.

کردهای سوریه کاملاً سکولار هستند. در مورد حقوق زنان در روژاوا بسیار صحبت می‌شود. نان در روژاوا از قدرتی به مراتب بیش‌تر از آن‌چه که در گذشته داشته‌اند، برخوردارند. به طوری که حتی احزاب مخالف «پی.ی.د» در مورد آن‌ها می‌گویند: «ما مردها دیگر قدرت نداریم.» ازدواج زیر سن قانونی ممنوع شده است و نیز قانون تعدد زوجات (که در قوانین سوریه مجاز بود)، ملغی شده است. ادارات کانتون‌ها تمایل زیادی برای تصویب قوانین جدید در راستای بهبود حقوق زنان، حتی اگر با مقاومت‌هایی از جانب افراد محلی مواجه شود، دارند. شمار قابل توجهی از زنان در مناصب کلیدی هستند. در مقابل وقتی که به احزاب طرفدار بارزانی و اقلیم کردستان عراق نگاه می‌کنید، می‌بینید که تعداد زنانی که در این احزاب در قدرت هستند نزدیک به صفر است.

بر اساس این سیستم سیاسی جدید، فدراسیون روژاوا و شمال سوریه شامل کانتون‌های سه‌گانه جزیره، کوبانی و عفرین بوده و هم‌چنین مناطق خودگردان چون تل ابیض، الشدادی و شهبان نیز به این فدراسیون خواهند پیوسته‌اند. هم‌چنین در این سیستم، هر یک از کانتون‌ها و مناطق خودگردان برپایه سیستم «خودمدیریتی دمکراتیک» استقلال خود را کماکان حفظ کرده و شبکه‌ای از کمون‌های اداره این مناطق را برعهده دارند.

منطقه شهبای عبارت است از شهرهای و روستاهای تابعه چهار شهرستان منبج، باب، جرابلس و عزاز در شمال استان حلب. در بیانیه پایانی نشست آنها، آمده است که آینده سوریه متعلق به همه مردم سوریه است و این سیستم فدرالته دموکراتیک است که می‌تواند چنین چیزی را محقق کند. این بیانیه ادامه می‌دهد: هدف از تشکیل حکومت فدرالی در شمال سوریه، محقق کردن ایجاد اتحاد دموکراتیک در خاورمیانه است. منطقه کردستان سوریه، واقع در شمال این کشور که اکثریت جمعیت آن از کردها و در صدی از خلق‌های عرب، ترکمن، چرکس و... تشکیل شده است. جمعیت کردهای سوریه حدود ۴ میلیون نفر برآورد می‌شود. سوریه ۲۲ میلیون نفر جمعیت دارد.

با شروع جنگ سوریه، کردها توانستند قسمت اعظمی از مناطق جغرافیایی خود را از دست نیروهای تروریستی «داعش» و «جبهه النصره» پاک‌سازی کنند و حدود ۴۰۰ کیلومتر از مناطق مرزی سوریه و ترکیه را تحت کنترل خود دارند و اگر بتوانند حد فاصل منطقه کوبانی و عفرین که شهر جرابلس قرار دارد و نزدیک به ۷۰ کیلومتر طولی است را آزادسازی کنند، می‌توانند یک کلیت واحد جغرافیایی را در مرز شمال سوریه با ترکیه در کنترل داشته باشند. شهرهای اصلی که در منطقه روژاوا قرار دارند، عبارتند از: دیرک، کرکی لکی (معبده)، رمیلان، جل آغا (جوادیه)، تربه سبیه (قحطانیه)، قامشلو (القامشلی) عامودا، الدرباسیه، سربیه کانیه (راس العین)، کری سبی (تل ابیض)، کوبانی (عین العرب) و عفرین.

به گزارش فاکس نیوز، هم‌زمان با اعلام رییس جمهوری آمریکا، پنتاگون یک نسخه از استعفانامه «متیس» وزیر دفاع آمریکا را منتشر کرد. او در نامه خود به ترامپ نوشت که «یک کشور قوی به یک شبکه جامع متحدان متکی است» و بر لزوم احترام به متحدان آمریکا و مقابله کشورهای چینی و روسیه تأکید کرد.

او افزود: «چون شما مستحق آن هستید وزیر دفاعی داشته باشید که نظراتش با شما و دغدغه‌های شما همسوتر باشد، معتقدم که برای من بهتر است که از سمت خودم کنار بروم.»

روز چهارشنبه رسانه‌ها گفته بودند که وزیر دفاع با تصمیم رییس جمهوری موافق نیست و ساعتی بعد دانا وایت، یک سخن‌گوی پنتاگون، در توییتر نوشت که ائتلاف، مناطق تحت اشغال داعش را آزاد کرده، «ولی کارزار علیه داعش پایان نیافته است.» تصمیم به کناره‌گیری متیس بعد از جلسه پنج‌شنبه او با رییس جمهوری گرفته شد.

«دونالد ترامپ»، رییس‌جمهور آمریکا و «رجب طیب اردوغان»، رییس‌جمهور ترکیه در یک تماس تلفنی درباره مسائل مختلف از جمله سوریه گفت‌وگو کرده‌اند.

رسانه‌های ترکیه گزارش داده‌اند دو طرف درباره تحولات سوریه و منبج گفت‌وگو کرده و توافق کرده‌اند در روزهای آینده با یکدیگر در تماس باشند. این در حالی است که رسانه‌ها پیش از این گزارش داده‌اند گشت‌زنی مشترک نیروهای نظامی ترکیه و ایالات متحده آمریکا و ترکیه طبق توافق‌های امنیتی و نقشه راه «منبج» در این منطقه از سوریه بار دیگر آغاز شد.

طبق توافق آمریکا و ترکیه که دمشق آن را محکوم و فاقد اعتبار اعلام کرده، نقشه راه ترکیه و آمریکا در چند مرحله اجرا می‌شود و در وهله اول، فرماندهان یگان‌های مدافع خلق (کرد) از شهر خارج می‌شوند و بعد از آن عناصر ارتش و اطلاعاتی آمریکا و ترکیه مسئولیت آن را بر عهده می‌گیرند. به گزارش نیویورک‌تایمز، مقام‌های ارتش آمریکا و تحلیل‌گران جنگ سوریه گفته‌اند که داعش هنوز ۲۰ تا ۳۰ هزار سرباز در عراق و سوریه دارد و اغلب آنها مخفی شده‌اند. این تعداد عضو مسلح معادل است با تخمین آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) از شمار سربازان داعش در ابتدای قدرت‌گرفتنش در سال ۲۰۱۴.

یوست هیلترمان، مدیر بخش خاورمیانه اندیشکده «گروه بین‌المللی بحران»، در این باره گفته است که عقب‌نشینی شتاب‌زده ایالات متحده کردها را پیش از پیش در معرض خطر قرار می‌دهد: «ترکیه و سوریه، هر دو خواهان نابودی یگان‌های مدافع خلق (YPG) به‌عنوان بازیگری نظامی هستند.» «نیروهای دموکراتیک سوریه» هم چنین حدود ۳ هزار اسیر داعشی در اختیار دارند که به گزارش «دیدهبان حقوق بشر سوریه»، یک گروه ناظر بر جنگ سوریه به‌دنبال تحویل آنها به دمشق یا آزادکردنشان هستند. نگاه‌داری از این زندانیان بار بزرگی بر دوش نیروهای سوریه دموکراتیک است. اما بسیاری نگران تهدیدهای امنیتی این افراد عضو داعش در صورت آزادی مجدد هستند.

در همین راستا، خبرگزاری کردپرس از تحرکات ارتش ترکیه در مناطق مرزی سیرکانی و استقرار تجهیزات و نیرو و آمادگی ۱۵۰۰۰ جنگ‌جوی تحت حمایت ترکیه موسوم به «ارتش آزاد سوریه» برای شرکت در عملیات علیه مردم کرد و اعلام وضعیت اضطراری ارتش ترکیه در مناطق شش‌گانه تحت کنترل خود در شمال سوریه گزارش نمود.

وال استریت جورنال، گزارش داده است که مقامات آمریکایی، کار اطلاع‌رسانی به شرکای آمریکا در شمال شرق سوریه درباره احتمال خروج فوری نیروهای آمریکایی از سوریه را آغاز کرده‌اند.

دانا وایت، یک سخن‌گوی پنتاگون، نیز در توییتر گفت که ائتلاف، مناطق تحت اشغال داعش را آزاد کرده، «ولی کارزار علیه داعش پایان نیافته است.» واکنش‌ها، به خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه، هم‌چنان ادامه دارد. ترامپ امروز هم در توییتر نوشت که خروج نیروهای آمریکایی از سوریه، مسئله تازه‌ای نبود و او سال‌هاست مایل به این کار است.

او در توییتر دیگری اضافه کرد، دلیلی ندارد آمریکا به‌عنوان پلیس منطقه تریلیاردها دلار پول هزینه کند و جان سربازان آمریکایی را به خطر اندازد و در عین حال چیزی هم به‌دست نیاورد.

بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل نیز با اشاره به این که طی روزهای گذشته با دونالد ترامپ و مایک پمپئو صحبت کرده و آنها او را در جریان این تصمیم قرار داده بودند، گفته است که اسرائیل این تصمیم آمریکا و تأثیر آن بر امنیت اسرائیل را بررسی می‌کند.

دنی دانون، نماینده اسرائیل در سازمان ملل متحد، هم گفته است که آن کشور نگرانی‌های خاص خود از حضور نیروهای ایرانی در سوریه دارد و به اقدامات خود در آن کشور «چه با حضور نظامیان آمریکایی یا روسی و چه بدون آن‌ها ادامه خواهیم داد».

گفته می‌شود آمریکا نزدیک به دو هزار نیروی نظامی در سوریه مستقر کرده است. بخش عمده‌ای از این نیروها در شمال سوریه حضور دارند. بر اساس آن چه کاخ سفید اعلام کرده، نظامیان آمریکایی طی ۶۰ تا ۱۰۰ روز آینده از سوریه خارج خواهند شد.

ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری روسیه، گفته است که با ارزیابی پرزیدنت ترامپ درباره شکست گروه موسوم به «دولت اسلامی» (داعش) در سوریه موافق است، اما اضافه کرد که تاکنون نشانه‌ای از خروج نیروهای آمریکایی از سوریه وجود ندارد.

پیش از این یک سخن‌گوی کرم‌لین گفته بود که این اقدام آمریکا می‌تواند مسیر یافتن راه‌حلی سیاسی برای بحران سوریه را هموار کند. یک سخن‌گوی دولت بریتانیا هم گفته است که لندن وظیفه خود می‌داند از شکست و نابودی کامل داعش اطمینان حاصل کند. او اضافه کرد که خروج آمریکا به معنای پایان کار ائتلاف بین‌المللی علیه داعش نیست و گفت‌وگوها با آمریکا و دیگر اعضای ائتلاف ادامه پیدا خواهد کرد.

وزیر دفاع بریتانیا پیش‌تر گفته بود که ادعای شکست داعش در سوریه از سوی پرزیدنت ترامپ اشتباه است و او «به‌شدت» با این ادعا مخالف است. در داخل آمریکا اما واکنش‌ها متفاوت است. از جمله لیندزی گراهام، سناتور جمهوری خواه، این تصمیم را اشتباه توصیف کرد و گفت این مشابه اشتباهی است که پیش‌تر باراک اوباما هم مرتکب شده بود. به گفته او، خروج این نیروها از سوریه می‌تواند به داعش انگیزه بازگشت دهد و به تلاش‌ها برای مقابله با حکومت اسلامی ایران هم لطمه وارد کند.

باب کورکر، رئیس جمهوری خواه کمیته سیاست خارجی سنا، و مارکو روبيو، از سناتورهای جمهوری خواه، هم به انتقاد از این تصمیم پرداخته‌اند. برخی رسانه‌ها پیش از این به نقل از یک «مقام آمریکایی» که نامی از او برده نشده بود، نوشته بودند که تمامی کارکنان وزارت خارجه این کشور ظرف ۲۴ ساعت از سوریه خارج می‌شوند.

«دیدبان حقوق بشر سوریه» به نقل از منابع نزدیک به «نیروهای دموکراتیک سوریه» نوشت که آن‌ها این اقدام را «خنجر زدن از پشت» به خود و یگان‌های مدافع خلق کرد می‌دانند.

اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه با شدت گرفتن تهدیدهای آنکارا علیه روژآوا، هم‌زمان شده است. صالح مسلم ریاست مشترک کمیته دیپلماتیک روژآوا، در ارتباط با تصمیم غیرمترقبه آمریکا مبنی بر خروج از سوریه و ارتباط این تصمیم با تهدیدهای ترکیه برای اشغال روژآوا و شمال سوریه با خبرگزاری فرات گفت‌وگو کرد. مسلم در این رابطه اظهار داشت: آمریکا پیش از این شرایطی را برای خروج از سوریه اعلام کرده بود، اما تاکنون این وضعیت و شرایط تحقق نیافته است از همین رو تصمیم به خروج آن‌ها ناگهانی می‌باشد. مسلم با اشاره به این شروط اعلام نمود که امحای داعش، عقب‌نشینی ایران از سوریه و ایجاد آرامش در سوریه از جمله شروط آمریکایی‌ها بودند. اما از آن‌جا که هیچ‌یک از این شروط محقق نشده‌اند این تصمیم غیرمنتظره تلقی می‌شود. اساس نقطه نظر ما بر این مبنا قرار دارد.

صالح مسلم در ادامه افزود که ائتلاف بین‌المللی به درخواست آنان وارد سوریه نشده است و روژآوا نیز به آن‌ها نگفته است که خارج شوند. در اساس آن‌ها برای حفاظت ما نیامدند. از همین رو، ما به دفاع از خود و نیروهای خود متکی بوده و این دفاع، از مبنای حقانیت برخوردار است. تاکنون نیز هیچ‌گاه این بعد را تضعیف نکرده‌ایم. ماندن یا خروج این نیروها تصمیمی است که باید آن‌ها اتخاذ نمایند. منافع «مشترک» ما را هم نزدیک و مبنای عمل مشترک ما قرار گرفت. اما در این رابطه هیچ‌گاه به آنان اتکا ننموده‌ایم.

صالح مسلم در بخش دیگری از سخنان خود، افزود تهدیدهای ترکیه در ارتباط با اشغال شمال سوریه و تصمیم آمریکا برای خروج از این کشور کاملاً مشخص و بدون شک با یکدیگر در ارتباط هستند؛ کاملاً مشخص نیست که آمریکا و ترکیه در پشت صحنه حول چه مواردی به توافق رسیده‌اند، اما به دلیل زمان این تصمیم‌گیری ما این دو موضوع را منفک از یک نمی‌بینیم. خصوصاً تهدیدهای اردوغان که چنین و چنان می‌کنم نمی‌تواند بدون دلیل باشد. بدیهی است که در ارتباط با حزب اتحاد دموکراتیک گفت‌وگو شده است. مسئله آشکار و مشهودی در دست نیست اما حوادثی رخ داده و گفته‌ها چنین درکی را از وضعیت ارائه می‌دهند.

مسلم در ادامه افزود دیگر نیروهای بین‌المللی نیز در ارتباط با تصمیم تحت تاثیر قرار گرفته و به بررسی وضعیت خود می‌پردازند. روابط ایران، روسیه و ترکیه نیز دست‌خوش اختلاف می‌باشد. با این تصمیم اختلاف‌ها بیش‌تر مشهود خواهند شد. قبلاً از این تصمیم با اشاره به حضور آمریکا اختلافات خود را لاپوشانی می‌نمودند. با خروج آمریکا حرکت‌های آنان را می‌بینیم. پیوندهای آنان موقتی و مقطعی است.

همگی این کشورها از منافع ویژه خود برخوردار و تمامی آن‌ها به منافع خود فکر می‌کنند. ما نیز در این میان به منافع خلق خود می‌اندیشیم. ما نیز در این راستا از حق دیالوگ و توافق با تمامی طرفین برخوردار هستیم.

صالح مسلم، در ارتباط با تهدیدهای ترکیه نیز افزود: تهدیدهای اردوغان در ارتباط با شمال سوریه جدی هستند، طی هر نشست و برخاستی از حمله سخن می‌گوید. می‌تواند حمله کند، ما التماس نمی‌کنیم که حمله نکند، ما به حفاظت (از خود و روژآوا) دست می‌زنیم. ما تصمیم گرفته‌ایم در بالاترین سطح ممکن به دفاع از خودمان بپردازیم. از این رو لازم است همگان وظایف خود را انجام دهند.

در ارتباط با مسئله صلح نیز مسلم اظهار داشت حکومت ترکیه با ذهنیت و اقدامات تجاوزکارانه خود نه فقط تهدیدی برای کردها بلکه تهدیدی برای تمامی خلق‌ها و صلح جهانی به‌شمار می‌رود. در صورتی که شخصی به خانه شما حمله نماید شما چه واکنشی خواهید داشت؟ بدون شک به دفاع خواهید پرداخت. ما به دفاع خواهیم پرداخت.

شورای نظامی منبج اعلام کرد که تبه‌کاران وابسته به حکومت غاصب ترک به مواضع نیروهای آنان در حوالی منبج حمله کرده‌اند.

مرکز خبررسانی شورای نظامی منبج پنج‌شنبه ۲۰ دسامبر ۲۰۱۸، اعلام کرد؛ تبه‌کاران «سپر فرات» وابسته به حکومت غاصب ترک به مواضع مبارزانمان در منطقه ساجور واقع در شمال و شرق منبج حمله کرده‌اند. تبه‌کاران در حملات از اسلحه‌های دوشکا و بی‌کی‌سی استفاده کرده‌اند.

در صورت حمله نیروهای ترکیه، داعش اروپا را به صحنه جولان خود تبدیل خواهد کرد. با تهدیدهای دولت ترکیه مبنی بر تجاوز به روژآوا افکار عمومی متوجه تبه‌کاران خارجی داعش شده است که در دست نیروهای «ی.پ.گ» اسیر هستند. بنابه گزارش رسانه‌های غرب، حمله نیروهای دولت ترکیه به بحران جدیدی مبنی بر بازگشت نیروهای داعش به اروپا آغاز خواهد شد.

در تحلیل‌های خبری خود، رسانه‌های خبری غرب اعلام نمودند که شهروندان اروپایی عضو داعش می‌توانند خود را به کشورهای اروپایی برسانند. چنین وضعیتی می‌تواند تهدید بزرگی را متوجه امنیت این کشورها نماید. بیانیه‌ی ریاست مشترک شورای روابط خارجی کانتون جزیره، دکتر عبدالرحمن عمر در این رابطه توجه گسترده آژانس‌های خبری غرب را به خود معطوف نمود. یکی از روزنامه‌های اصلی آلمان به نام «فاز»، کانال خبری «ان تی وی» این موضوع را تحت عنوان داعشی‌ها می‌توانند به کشورهای خود بازگردند، پوشش داد. دکتر عبدالرحمن عمر به عنوان سخن‌گوی خودمدیریتی روژآوا اعلام داشت که زندان‌های منطقه که تحت کنترل نیروهای ی.پ.گ قرار دارند تنها زندان اعضای داعش نبوده و در صورت حمله دولت ترکیه قادر به حفاظت و حراست از این زندان‌ها نخواهند بود. دکتر عمر در ادامه افزود: در صورت وقوع جنگ از سوی دولت ترکیه بحران جدیدی ایجاد و تبه‌کاران داعش قادر خواهند شد از این بحران به نفع خود استفاده کرده و به کشورهای متبوع خود بازگردند.

مسئولین برلین ماه نوامبر در پاسخ به مجموعه پیشنهادات حزب چپ اعلام داشته بود که در راستای بازگرداندن آلمانی‌های عضو داعش که در دست نیروهای ی.پ.گ قرار دارند آن‌ها تمامی گزینه‌ها را بررسی می‌نمایند. در این رسانه‌ها اعلام شده بود که دادستانی کل آلمان فدرال درباره ۱۴ عضو داعش که تحت نظر نیروهای ی.پ.گ هستند به تحقیق مشغول می‌باشند. در عملیات واحدهای ویژه ی.پ.گ ۲۷۰۰ عضو داعش دستگیر و اکنون در زندان‌های روژآوا هستند. ۸۰۰ نفر از این نیروها جزو اتباع ۴۶ کشور خارجی و عمدتاً کشورهای غربی هستند. مدیریت روژآوا از فرانسه، آلمان و خصوصاً از اتحادیه اروپا خواسته است که برای مجازات این اعضای داعش با مسئولیت عمل نمایند. تخمین زده می‌شود که فقط از آلمان بیش از ۱۰۰۰ نفر به صفوف داعش پیوسته باشند.

یورگن استوک رییس کل اینترپل در پاریس، فرانسه طی بیانیه‌ای اعلام نمود که احتمال ظهور موج دوم ترور داعش می‌رود. استوک خاطر نشان ساخت که فعالیت‌های تروریستی احتمالی می‌تواند تحت عنوان داعش ۲ نام برده شود؛ طی این مدت بسیاری از طرفداران داعش در اقدامی پیش‌گیرانه از سوی نیروهای امنیتی این کشورها دستگیر و احکام چند ساله‌ای برای آن‌ها صادر گردید.

وزارت خارجه فرانسه اعلام کرد، «فرانسه مبارزه با داعش را در وهله نخست قرار خواهد داد. مبارزه با تهدیدهای جهانی داعش هنوز ادامه دارد. داعش هم‌چنان خاورمیانه را تهدید می‌کند. ما معتقدیم که این سازمان تروریستی به‌خصوص در سوریه در بخش کوچکی از خاک این کشور از خود محافظت می‌کند.»

هم‌چنین در این بیانیه آمده است: «از سال ۲۰۱۴ به بعد در نتیجه تلاش‌های ائتلاف بین‌المللی از یک طرف با همکاری عراق و از طرفی دیگر با همکاری کردها و عرب‌های سوریه و نیروهای منطقه‌ای، توانستند داعش را تضعیف کنند.»

وزارت خارجه فرانسه اشاره کرده است که «فرانسه در زمینه‌های دفاعی همه‌همکاری‌های هم‌پیمانانش به‌خصوص نیروهای سوریه دمکراتیک را در نظر می‌گیرد. لازم است آمریکا حفاظت از خلق‌های شمال و شرق سوریه در جهت ایجاد آرامش، پیش‌گیری از وقوع جنایت و عدم بازگشت تروریست‌ها را مد نظر قرار دهد.»

خالد عیسی، نماینده روژآوا (کردستان سوریه) در پاریس، به خبرگزاری فرانسه گفته است که دو رییس مشترک شورای سوریه دمکراتیک، ریاض دارار و الهام احمد جمعه ۲۱ دسامبر - ۳۰ آذر به پاریس خواهند رفت. شورای سوریه دمکراتیک، شاخه سیاسی «نیروهای دمکراتیک سوریه (SDF)» به رهبری نیروهای مدافع خلق روژآوا است.

دفتر امانوئل مکرون، رییس‌جمهوری فرانسه تایید کرده است که رهبران کرد با دولت فرانسه رایزنی خواهند کرد. رایزنی‌ها در پاریس بر تهدیدهای نظامی ترکیه علیه مناطق کردنشین شمال سوریه متمرکز خواهند بود. نیروهای کرد سوری پنج‌شنبه اعلام کردند که اگر ترکیه به آن‌ها حمله کند، جنگ با داعش را رها خواهند کرد.

فرانسه که عضوی از ائتلاف بین‌المللی ضد داعش است، با «نیروهای دمکراتیک سوریه» در نبرد با داعش همکاری می‌کند. یک دستیار مکرون به‌خبرگزاری فرانسه گفته است که پاریس دغدغه‌های مشابهی با نیروهای کرد شمال سوریه دارد و نگران حمله احتمالی ترکیه و توقف جنگ با داعش است.

۱۸ آوریل ۲۰۱۷، رییس‌جمهور ترکیه، رجب طیب اردوغان پس از دیدار با دولت باغچه‌لی رهبر حزب فاشیست «حرکت ملی»، اعلام کرد که انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی این کشور زودتر از موعد و در ۲۴ ژوئن برگزار خواهد شد. ۲۰ آوریل، این طرح در مجلس ترکیه با ۳۸۶ رای موافق از مجموع ۵۳۸ رای به تصویب رسید.

اردوغان توجیهات فاشیستی زیادی برای اتخاذ چنین تصمیمی داشت: بهره‌مندی از مواهب پیروزی در جنگ عفرین (وقتی هنوز تنور آن داغ است)، در تنگنا قرار دادن مخالفین، ترس از تداوم کاهش محبوبیت به‌ویژه به‌دلایل سیاسی و اقتصادی، شتاب برای کسب اختیارات ویژه ریاست جمهوری که (با همه‌پرسی قانون اساسی تصویب و پس از انتخابات اجرایی خواهد شد) و ...

خود اردوغان، چنین اقرار کرده است: «این تصمیم را با توجه به تهدیدات موجود و نظر به شرایط خاص منطقه گرفته است.» و هواداران حزب حاکم عدالت و توسعه در ترکیه و هم چنین حزب فاشیستی حرکت ملی، به استقبال آن رفتند.

در آن روزها، روزنامه طرفدار حکومت «صبح» نوشته بود: «تهدیداتی که رییس جمهور به آن‌ها اشاره می‌کند، کاملاً واقعی و جدی هستند. نمی‌توان خطرات بزرگ داخلی و خارجی را انکار کرد که امروز امنیت، صلح و رشد در ترکیه را نشانه گرفته‌اند.» بسیاری از مخالفان مان معتقدند بزرگ‌ترین خطر برای ترکیه امروز، خود اردوغان و رفتارهای فراقانونی و و مستبدانه و بلندپروازانه او و هم‌چنین حزیش و متحد آن حزب حرکت ملی است.

ترکیه در سه سال گذشته دست‌خوش تحولات و چرخش‌های سیاسی بزرگ و تعیین‌کننده‌ای بوده است: از کودتای ساختگی با هدف سرکوب عربان تر و شدیدتر مخالفین تا تغییر قانون اساسی، از دستگیری رهبران حزب دموکراتیک خلق‌ها تا تهاجم به عفرین، از سقوط جنگنده روسیه و تنش دیپلماتیک مسکو و آنکارا تا چرخش اردوغان از غرب به سمت پوتین؛ برگزاری زودهنگام انتخابات، اشغال کانتون عفرین در روژآوا، جنگ طلیبی، کمک به بازمانده‌های داعش شکسته خورده از یگان‌های مدافع خلق روژآوا، جبهه‌النصره، گروه ارتش آزاد سوریه در راستای تحقق رویاهای عثمانی‌گری و اخوان‌المسلیمن‌ای و...

در سایه «وضعیت اضطراری» در ترکیه، شمار زیادی از روزنامه‌ها ممنوع و ده‌ها هزار کارمند از کار اخراج و بسیاری از شخصیت‌های سیاسی دستگیر شده‌اند.

در تاریخ ۲۰ ژانویه ۲۰۱۷، ارتش فاشیست و اشغال‌گر ترکیه در عملیاتی موسوم به «شاخه زیتون» با همکاری بخشی از نیروهای داعش، جبهه‌النصره، ارتش آزاد سوریه (که تحت حمایت دولت ترکیه هستند)، تهاجم زمینی به عفرین را آغاز کرد، در حالی که از روزهای قبل، توپخانه‌های ارتش ترکیه مواضع یگان‌های مدافع خلق را در این منطقه زیر آتش گرفته بودند.

در هفته‌های نخست عملیات، وقتی هنوز پیشرفت و تحول ملموسی در جنگ مشاهده نمی‌شد، برخی از تحلیل‌گران بر این باور بودند که اردوغان می‌خواهد این عملیات را تا آستانه انتخابات «کش» بدهد، و از دست‌آوردهای پیروزی در سوریه به‌عنوان یک برگ برنده انتخاباتی استفاده کند، به‌ویژه که طرفداران اردوغان، این پیروزی را مقدمه بازگشت میلیون‌ها پناهنده سوری خوانده‌اند که هم‌اکنون در خاک ترکیه هستند.

پس از تصرف شهر عفرین در ۱۸ مارس ۲۰۱۷، گویا اکنون اردوغان به‌جای طولانی کردن زمان جنگ، برنامه‌های هولناکی را تدارک دیده است. اردوغان، در اتحاد با حزب فاشیستی حرکت ملی، مشخصاً مترصد استفاده از احساسات ملی‌گرایانه‌ای و هم‌مذهبی است تا آتش آن را تهاجم به کردهای شمال سوریه و پ.ک.ک شعله‌ورتر کند.

در هنگام حمله به عفرین، شور و شوق ناسیونالیستی نه فقط حزب عدالت و توسعه و ملی‌گرایان راست‌گرا و فاشیست، که حتی بزرگ‌ترین حزب مخالف دولت، یعنی حزب جمهوری‌خواه خلق ترکیه، را در بر گرفته بود. در آن زمان، رهبر این حزب، کمال قلیچدار اوغلو، آشکارا حمایت تمام‌عیار خود را از عملیات ارتش ترکیه در عفرین ابراز کرد و گفت: «اعتماد ما به ارتش قهرمانمان مطلق است، همان‌طور که حمایتان از این عملیات، چیزی که برای ما اهمیت دارد امنیت مرزهایمان است.»

اردوغان در واقع پس از کنار گذاشتن تدریجی رویکرد کمالیستی که همه چیز را روی پیوند با اروپا و ناتو گره زده بود، هیچ‌گاه نتوانسته سیاست خارجی منطقی و باثباتی در پیش گیرد. سردرگمی و ابهام سیاست خارجی ترکیه در ماه‌های اخیر به اوج خود رسیده است. ترکیه، متحد پنجاه ساله آمریکا، در حالی به‌سمت روسیه چرخیده که این کشور مدافع و حامی سرسخت حکومت بشار اسد است؛ همان حکومتی که نیروهای تحت حمایت آنکارا با آن می‌جنگند.

کودتای نافرجام ۱۵ ژوئیه ۲۰۱۶، این «فرصت طلایی» و «نعمت خدا دادی» را برای اردوغان فراهم آورد که مخالفانش را سرکوب و دستگیر کند. اما ریشه بحران‌های امروز ترکیه را نه در کودتا، بلکه باید در انتخابات سراسری ژوئن ۲۰۱۵ ترکیه جست‌وجو کرد. در این انتخابات برای نخستین بار از نوامبر ۲۰۰۲ حزب عدالت و توسعه قادر به کسب اکثریت مجلس نشد، و پس از سیزده سال تسلط مطلق بر پارلمان، برای تشکیل دولت مجبور به ائتلاف با دیگر احزاب یا نمایندگان مستقل شد.

پس از ناتوانی حزب عدالت و توسعه در تشکیل دولت ائتلافی، انتخابات زودهنگام در ماه نوامبر برگزار شد، و این‌بار حزب حاکم، با ایجاد مجموعه‌ای از بحران‌های سیاسی و امنیتی و تقلب آشکار، توانست شرایط را به‌نفع خویش تغییر دهد.

در زمان تبلیغات انتخاباتی نوامبر ۲۰۱۵، برخلاف رویه سنتی روسای جمهور ترکیه مبنی بر بی‌طرفی و فراحزبی، اردوغان به‌شدت رفتار و رویکردی حزبی از خود نشان داد. بنابراین، مشخص است که از انتخابات سراسری ژوئن ۲۰۱۵ تا امروز، دامن زدن به وضعیت اضطراری و «ایجاد بحران» (چه از مجاری قانونی و چه با استفاده از اهرم‌های فراقانونی)، تلاش حزب حاکم عدالت و توسعه برای بازبایی اقتدار از دست رفته‌اش بوده است؛ عجیب نیست که بسیاری از منتقدان حزب عدالت و توسعه معتقدند که این خود اردوغان بود که شیخ کودتا را در ژوئیه ۲۰۱۶ را کلید زد.

این بحران‌های دائمی اما به جای آن که پیروزی پروژه استبدادی اردوغان را نهایی کند، امروز بیش‌تر تناقضات درونی و ضعف نیروهای او را آشکار کرده است. بنا به‌نظرسنجی‌های اخیر (دست‌کم از سپتامبر ۲۰۱۷)، آرای ائتلاف حزب عدالت و توسعه و حزب حرکت ملی به زیر ۵۰ درصد سقوط کرده است. در حقیقت حاصل از کودتای نافرجام ۱۵ ژوئیه ۲۰۱۶، سرکوب حزب دموکراتیک خلق‌ها و تشدید سانسور و سرکوب بود. ائتلاف حزب اسلامی اردوغان با حزب فاشیستی حرکت ملی، به‌سختی و با شائبه تقلب، نیمی از آرا را به‌دست آورد. اکنون محدود نظرسنجی‌های انجام‌شده حاکی از سقوط مداوم این بلوک ائتلافی و ریزش آرای آن در حدود ۱۵ درصد نسبت به نوامبر ۲۰۱۵ است.

با توجه به مشکلات و چالش‌های اقتصادی امروز ترکیه، نگرانی اکثریت مردم ترکیه از آینده خود، چندان بی‌مورد نیست. نرخ بیکاری و تورم در ترکیه بالاست. ارزش پول این کشور از ابتدای سال، بیش از ده درصد نسبت به یورو کاهش یافته و کسری حساب جاری نیز قابل توجه است. رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه امروز پنج‌شنبه ۲۰ دسامبر - ۲۹ آذر، ۲۹ آذر، میزبان حسن روحانی همتای ایرانی خود بود. گسترش روابط اقتصادی و رفع موانع ناشی از تحریم از موضوعات اصلی این دیدار و کنفرانس خبری دو رئیس جمهوری بود. توافق بر ادامه همکاری‌ها در سوریه و همچنین تاکید بر فعالیت مشترک علیه حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) و پژاک از جمله نتایج این گفت‌وگوها بود. دولت‌های ایران و ترکیه در بیانیه‌ای گفته‌اند دو طرف «حداکثر استفاده» را از روابط موجود می‌کنند تا با گروه‌های کرد مسلح پ.ک.ک و پژاک مقابله کنند.

سفر رئیس جمهور اسلامی ایران به ترکیه در حالی انجام می‌شود که دونالد ترامپ اعلام کرده نیروهای آمریکایی را از سوریه خارج خواهد کرد. خبرگزاری‌های داخلی ایران استقبال اردوغان از همتایش ایرانی‌اش را «گرم و صمیمانه» توصیف کرده‌اند. روحانی و اردوغان پس از مذاکرات دو جانبه در پنجمین جلسه شورای عالی روابط راهبردی ایران و ترکیه شرکت کردند.

این شورا در دولت اول روحانی تشکیل شد و هدف از آن توسعه روابط اقتصادی دو کشور به سطح ۳۰ میلیارد دلار بود. پس از این نشست ایران و ترکیه یک بیانیه مشترک نیز منتشر کردند که در آن بر حفظ توافق هسته‌ای ایران (برجام) و همکاری‌های مشترک دو جانبه و منطقه‌ای تاکید کرده‌اند. رجب طیب اردوغان در کنفرانس خبری پس از این نشست گفت: «تهران و آنکارا برای افزایش همکاری‌های مشترک اراده‌ای مصمم دارند.» روحانی هم در این کنفرانس خبری گفت که با اردوغان بر سر گسترش روابط اقتصادی به ویژه در حوزه «ترانزیت» توافق کرده‌اند. روحانی گفت هیچ کشور ثالثی قادر نیست که «روابط همسایگی، برادری و صمیمانه» ایران و ترکیه را خدشه‌دار کند. او از اردوغان نیز به‌خاطر مواضعش در قبال تحریم‌های آمریکا علیه ایران حمایت کرد.

ترکیه، از شرکای اصلی اقتصادی ایران به‌شمار می‌آید. ششم نوامبر امسال، یعنی یک روز بعد از بازگشت کامل تحریم‌های آمریکا علیه ایران، رجب طیب اردوغان این تحریم‌ها را «اشتباه» خواند و گفت کشورش از این تحریم‌ها تبعیت نخواهد کرد. این کشور بیش از نیمی از نفت خام مورد نیاز خود را از ایران وارد می‌کند. حسن روحانی در کنفرانس خبری از مواضع اردوغان تشکر کرد. او پیش از سفر نیز مواضع ترکیه و خود آقای اردوغان را «خوب و قاطع» توصیف کرده بود.

در این سفر شماری از اعضای عالی‌رتبه دولت از جمله محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه، بیژن زنگنه وزیر نفت و رضا رحمانی وزیر صنعت، محمود واعظی رئیس دفتر رئیس جمهوری، فرهاد دژپسند وزیر اقتصاد و رضا اردکانیان وزیر نیرو، روحانی را همراهی می‌کنند. روحانی، همچنین درباره تحولات منطقه‌ای گفت ایران و ترکیه و روسیه بر سر ادامه همکاری‌ها در سوریه تاکید دارند. هم‌زمان با این تحولات، در بیانیه شورای عالی راهبردی ایران و ترکیه که در جریان سفر روحانی به آنکارا منتشر شده، ایران و ترکیه اعلام کرده‌اند «حداکثر استفاده از مکانیزم همکاری‌های موجود علیه فعالیت‌های غیرقانونی و تروریستی عناصر پ.ک.ک و پژاک در طول مرزهای مشترک» را در برنامه‌های خود قرار خواهند داد.

اردوغان نیز در کنفرانس مطبوعاتی خود با روحانی گفته تهران و آنکارا قادرند گام‌های مشترکی برای پایان دادن به درگیری‌ها و اطمینان از صلح در منطقه بردارند.

گفت‌وگوهای دوجانبه روحانی و اردوغان امروز در حالی برگزار شد که دو روز پیش گفت‌وگوهای وزرای خارجه ایران، ترکیه و روسیه برای تشکیل کمیته نگارش قانون اساسی و انتخابات آینده سوریه بدون نتیجه پایان یافت. روسیه و ایران در جنگ سوریه از دولت این کشور حمایت می‌کنند، و ترکیه حامی مخالفان دولت است. هر چند سه حکومت اکنون در عرصه بین‌المللی، به‌ویژه بحران سوریه روابط نزدیکی با یکدیگر دارند.

پس از آن که آمریکا، آغاز خروج نیروهای خود را از سوریه اعلام کرد، گزارش‌ها از برگزاری جلسه رهبران سیاسی و نظامی ائتلاف سوریه دمکراتیک در شرق فرات حکایت دارد که در آن به‌صورت جدی، مسئله آزادی هزاران نیروی داعش و خانواده‌هایشان به بحث گذاشته شد؛ افرادی که در زندان‌ها و اردوگاه‌های ائتلاف سوریه دمکراتیک تحت تدابیر شدید امنیتی نگاه‌داری می‌شوند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، دیدبان حقوق بشر سوریه از «منابع موثق» نقل کرده که شمار زنان و کودکان اعضای داعش به ۲۰۸۰ تن از اتباع سوریه و ۴۴ کشور خارجی می‌رسد. اعضای زندانی داعش هم به ۱۱۰۰ تن از ۳۱ کشور مختلف می‌رسد.

بنا بر این گزارش، دلیل بحث درباره آزادی حدود ۳۲۰۰ تن که داعشی غیر سوری به‌همراه خانواده‌هایشان هستند، امتناع کشورهایشان از پذیرفتن آن‌ها است. در این میان تنها یک کشور با بازگشت اتباعش که به عضویت داعش در آمده بودند، موافقت کرده است.

دیدبان حقوق بشر سوریه گزارش داده است که مقرر شد تمام این افراد در سوریه از زندان‌ها و اردوگاه‌ها آزاد شوند. این گفت‌وگوها با مباحثات دیگری در میان رهبران فرماندهان ائتلاف سوریه دمکراتیک درباره حمله احتمالی ترکیه هم‌زمان شد.

بنا بر این مباحثات مقرر شد در صورت آغاز عملیات نظامی ترکیه علیه جنگ‌جویان کرد که بارها آنکارا از قریب‌الوقوع بودن آن سخن گفته است، نیروهای ائتلاف سوریه دمکراتیک جنگ‌جویان خود را از جبهه‌های مماس با داعش به جبهه‌های نبرد علیه نیروهای ترکیه منتقل کنند.

نیروهای ائتلاف سوریه دمکراتیک، هم‌چنان در جبهه شرق فرات متشکل از شهرک‌های السوسه، الشعفه و الباغوز و روستاهای الشجله، السافلیه، البویدران، البوخاطر، ابو حسن و المشراشه با داعش درگیر هستند.

پیش از این مقام‌های ترکیه بارها تهدید به آغاز عملیات نظامی علیه یگان‌های حمایت از خلق در شهرک منبج و شرق فرات کرده‌اند. ترکیه یگان‌های حمایت از خلق (کرد) را که بخش اصلی ائتلاف سوریه دمکراتیک هستند، «تروریست» و شاخه حزب کارگران کردستان می‌داند. ریاض درار، رییس شورای مشترک نیروهای سوریه دمکراتیک شامگاه چهارشنبه ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸، در واکنش به اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه گفت که خروج آمریکا حضور این کشور در آینده خاورمیانه را تحت تاثیر خواهد و آن‌ها با این کار شکست خود در مقابل ائتلاف روسیه، ترکیه و ایران را اعلام می‌کنند.

ریاض درار در تماس تلفنی با العربیه‌نت، گفت: «آمریکایی‌ها در اصل برای مبارزه با داعش در منطقه آمدند و سپس مواضع خود در قبال ایران و راه‌حل سیاسی در سوریه را تند کردند. در هر حال راه‌حل سیاسی در سوریه به طول خواهد انجامید، زیرا که به باور من مشکل سوریه هنوز شروع نشده است.» رییس شورای مشترک نیروهای سوریه دمکرات اقدامات آمریکا را براساس برنامه‌ریزی‌های این کشور در سطح جهان توصیف کرد و گفت: «برنامه‌ریزی‌های آمریکا در سطح جهانی است و لذا خروج آن‌ها، برای انجام کاری است که از قبل برنامه‌ریزی کرده بودند.»

فلورانس پارلی وزیر دفاع فرانسه پنج‌شنبه ۲۰ دسامبر با بیان این‌که گروه داعش ضعیف شده اما تا کنون از نقشه سوریه محو نشده است، از ادامه حضور نیروهای فرانسوی در سوریه خبر داد.

پارلی در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی توئیتر، در واکنش به سخنان دونالد ترامپ رییس‌جمهوری آمریکا مبنی بر شکست داعش در سوریه نوشت: «داعش اکنون ضعیف‌تر از گذشته است.»

او ادامه داد: «اما داعش از نقشه محو نشده و ریشه‌اش نخشکیده است. حضور در آخرین مناطق محل حضور این گروه تروریستی برای پیروزی قاطع بر آن ضروری است.»

ناتالی لوازو وزیر امور اروپایی فرانسه هم اعلام کرد که کشور از نظر نظامی به سوریه متعهد می‌ماند.

لوازو در مصاحبه با شبکه تلویزیونی «سی نیوز» در پاسخ به سوالی درباره تصمیم آمریکا برای خروج از سوریه، گفت: «در حال حاضر در سوریه می‌مانیم.» تا همین هفته پیش هم اغلب مقام‌های ارشد آمریکا از ضرورت تداوم حضور نیروهای آمریکایی در سوریه سخن می‌گفتند. استدلال آن‌ها این بود که اولاً داعش به طور کامل از بین نرفته و طبق برآورد نهادهای اطلاعاتی آمریکا در ماه اوت، هنوز هم این گروه دست‌کم ۱۴ هزار و ۵۰۰ نیروی فعال در خاک سوریه و عراق دارد.

حالا ولی با اعلام خروج غیرمنتظره نیروهای آمریکایی ظاهراً همه استدلال‌های فوق به سایه رانده شده‌اند. اکنون سؤال این است که به‌راستی انگیزه دولت ترامپ در اتخاذ تصمیمی که همه مسئولان ذی‌ربط هم در آن شریک نبوده یا مخالف آن بوده‌اند چه بوده است.

چراغ‌سبزی‌هایی که نشان داده شده‌اند

تصمیم ترامپ یک روز پس از آن اعلام شد که نهاد تصمیم‌گیرنده در مورد فروش تسلیحات آمریکا به خارج (DefenseSecurityCooperation Agency) به معامله سه و نیم میلیارد دلاری با ترکیه برای فروش موشک‌های پاتریوت به این کشور چراغ سبز نشان داد. ترکیه گرچه عضو ناتو است، در چارچوب مناقشه با آمریکا بر سر نوع رویکرد در مورد کردهای سوریه تهدید کرده بود که به خرید موشک‌های اس ۴۰۰ از روسیه دست خواهد زد. همان روز سه‌شنبه یک تماس تلفنی هم میان ترامپ و رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه صورت گرفت که به ادعای اردوغان ترامپ در این تماس برای حمله ترکیه به مناطق کردنشین شمال سوریه چراغ سبز نشان داده است.

در حال حاضر، ترکیه بر شمال شرق خاک سوریه تقریباً مسلط است و به بسیج نیرو در ۵۰۰ کیلومتر مرزی در غرب دست زده که عمدتاً منطقه کردنشین سوریه است. حمله ترکیه به این مناطق اگر عملی شود، احتمالاً در کل مرز نخواهد بود و برخی شهرهای مرزی را شامل خواهد شد، امری که تبعات آن نامشخص است و ظرفیت‌های معینی را برای درگیری و مناقشه در منطقه فراهم می‌کند، به‌خصوص که نیروهای داعش هم فرصت را در غیاب آمریکایی‌ها در بحبوحه مناقشه ترکیه و کردهای سوریه مناسب ببینند و به این یا آن صورت وارد عمل شوند.

فروش پاتریوت به ترکیه گرچه برای تبلیغات ترامپ در جهت ایجاد و حفظ محل‌های اشتغال محمل مناسبی ایجاد می‌کند، ولی امتیازی به ترکیه هم است، که در کنار امتیاز دیگر، یعنی رهاکردن کردهای سوریه و بازگذاشتن احتمالی دست ترکیه برای عملیات در شمال سوریه عملاً مانعی برای نزدیکی بیش‌تر آنکارا با مسکو است.

در شرایطی که کاخ سفید از همه سو به‌خاطر موضع غیرانتقادی‌اش نسبت به نقش بن‌سلمان در قتل خاشقجی زیر فشار است و بر تداوم مناسبات حسنه میان آمریکا و عربستان تأکید دارد، طبعاً ترامپ این انتظار را هم از آنکارا دارد که در قبال امتیازات یادشده فتیله ماجرای خاشقجی را تا حد ممکن پایین بکشد و به پیگیری آن به‌گونه‌ای که تداوم فشار بر بن‌سلمان را رقم بزند، ادامه ندهد.

اروپایی‌ها همان‌طور که انتظار می‌رفت از اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه ابراز نگرانی کرده‌اند. به باور پاریس، لندن و برلین خروج نیروهای آمریکایی در شرایطی که داعش کاملاً نابود نشده، معادلات مربوط به آینده سوریه در ابهام است و ترکیه هم برای حمله به کردهای سوریه تهدید می‌کند، خلایی را می‌سازد که محمل مناقشات و درگیری‌های جدید و احتمالاً بی‌ثباتی بیش‌تر در منطقه است و آوارگی و مهاجرت به سوی اروپا را دوباره تشدید خواهد کرد.

فرانسه اقدام یک‌جانبه آمریکا را تأکیدی بر موضع اخیر خود هم یافته است که در زمینه نظامی و امنیتی اروپا باید مستقل‌تر شود، ایده‌ای که گرچه تحقیق آسان نیست، ولی همچنان تأییدی بر شناورتر شدن وضعیت مناسبات بین‌المللی است. اعلام خروج آمریکا از سوریه ابهامات در باره این مناسبات شناور و سمت و سوی آینده آن را فزون‌تر کرده است.

نیروهای وابسته به ایران به دنبال اعلام خروج نیروهای آمریکایی از سوریه، در کرانه غربی رود فرات در استان دیرالزور به حرکت درآمده‌اند. هم‌چنین ارتش ترکیه با انتقال تجهیزات و نیرو به نوار مرزی در انتظار فرصتی برای حمله است. قریب یک‌صد هزار نیروی مسلح از جمله یگان‌های مدافع خلق در نواحی شمال و شرق سوریه خود را برای هر احتمالی آماده کرده‌اند. ترکیه و ایران و حکومت سوریه چون گرگ‌های درنده‌خو در کمین نشسته‌اند که به‌خیال خود، روزآوا و فدراسیون موجود در کرانه شرقی فرات را از دو طرف بیلغند.

فرانسه به‌عنوان اولین کشور اروپا بر لزوم حفاظت از متحدان جنگ با داعش تأکید کرده و الهام احمد و ریاض درار روسای مشترک شورای دموکراتیک سوریه در کاخ الیزه با امانوئل ماکرون در مورد آخرین تهدیدها و وضعیت میدانی دیدار کردند.

یک واقعیت در شرایط فعلی این است که پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا غیرممکن شده است و رابطه ترکیه و اروپا به دادوستد محدود گشته است؛ حتی به‌روزرسانی اتحادیه گمرکی که برای هر دو طرف ضروری است نیز به تعویق افتاده است. بهبود شیوه حکومت‌داری در ترکیه در آینده نزدیک متصور نیست. در کوتاه‌مدت بحران شدید پول ملی ترکیه یا یک بحران اقتصادی فراگیر چالش‌های قابل‌ملاحظه‌ای را پیش‌روی بانک‌ها و شرکت‌های اروپایی فعال در ترکیه قرار خواهد داد.

در نهایت، بحث بر سر نقش آینده ترکیه در سوریه، همچنان حل نشده باقی است. آنکارا به دلیل سرکوب هر چه شدیدتر مردم کردستان ترکیه و درگیری با گریلاهای پ.ک.ک، تلاش می‌کند بساط حضور نیروهای مدافع خلق کردستان سوری را دست‌کم در مناطق مرزی خود را برچیند؛ اقدامات ترکیه در سوریه تا این‌جا با حمایت و موافقت حکومت روسیه همراه بوده؛ اما به‌هیچ وجه تضمینی وجود ندارد که سیاست‌های پوتین – که در جهت تثبیت دوباره سلطه بشار اسد بر تمام خاک سوریه است – در طولانی‌مدت هم‌راستا با اهداف و مقاصد خاص ترکیه باقی بماند. در نهایت، ممکن است سران ترکیه خود را در تنگنا و گرفتار میان مواضع سوری، روسی و آمریکایی بیابند.

مرزهای مشترک ترکیه و سیاسی حدود ۹۰۰ کیلومتر مربع است که بیش از ۸۰۰ کیلومتر آن، مرزهای مشترک ترکیه و روزآوا است. کنفدراسیون دموکراتیک روزآوا در ماه مارس ۲۰۱۶، اعلام شده است که در سال ۲۰۱۲ و پس از آغاز بهار عربی سوریه در سال ۲۰۱۱، به‌عنوان یک منطقه خودگردان بدون «دولت-ملت» با نظریه‌های بوکچین کمونیست آمریکایی اداره می‌شود که این نظریه بوکچین و هم‌چنین نظریات دیگر علیه تبعیض و ستم و سرکوب و استثمار سرمایه‌داری هم‌چون سوسیالیسم و تجارب انقلاب‌ها، با مهارت بی‌نظیر عبدالله اوجالان رهبر زندانی پ.ک.ک، با شرایط منطقه متلاطم خاورمیانه انطباق داد شده است. بنابراین، حدود هفت سال است که در روزآوا همه قوانین توسط شوراهای مردمی و کمون‌ها تدوین و تصویب شده و توسط خودشان را به کار گرفته شده‌اند. در روزآوا، نیروهای مدافع خلق زن و مرد دفاع عمومی به‌عهده دارند. همین نیرو بود که برای اولین در سال ۲۰۱۴، بهار داعش را به خزان تبدیل کرد و فروریزی و شکست آن آغاز شد تا این که رقه پایتخت داعش در سوریه نیز توسط همین نیروها آزاد شد. مدلی جدید سیاسی که تاکنون هیچ‌کدام از دولت‌های منطقه و جهان و سازمان ملل، آن را به رسمیت نشناخته‌اند. اما در مقابل، برنامه‌ها و سیاست‌های جاری در این منطقه، با حمایت جهانی مردم آزادی‌خواه و ضدجنگ و هم‌چنین سندیکالیست‌ها، آنارشیست‌ها، فمینیست‌ها، سوسیالیست‌ها، کمونیست‌ها و طرفداران محیط زیست قرار گرفته است. به‌همین دلیل، مدل سیاسی روزآوا، یک روزه و درچه امیدی به‌سوی آزادی، برابری و سوسیالیسم گشوده است. به‌همین رو، دولت‌های سرمایه‌داری از مدل دموکراتیک غربی آن گرفته تا دولت‌های مستبد ترکیه، عربستان، ایران، روسیه، آمریکا، اتحادیه اروپا، ناتو و ... با مدل سیاسی روزآوا خصومت و دشمنی می‌روزند و برای نابودی آن می‌کوشند. چرا که تاکنون نتوانسته‌اند روزآوا را نیز مانند اقلیم کردستان عراق، به پایگاه و جولانگاه غیرانسانی سرمایه‌دارانه خود تبدیل کنند.

اکنون دولت و ارتش ترکیه فاشیست و اشغال‌گر ترکیه، به نیابت از دولت‌های سرمایه‌داری، ماموریت نابودی مدل سیاسی روزآوا را عهده‌دار شده است. در حالی که تحولات سیاسی درونی ترکیه این کشور را در موقعیت دشوار و بی‌ثباتی در رابطه با تعدادی از متحدان سنتی‌اش و هم‌چنین منافع اقتصادی خودش قرار داده است. اداره این وضعیت به چیزی فراتر از نظریات معمول نیاز دارد. شاید هم وسیع‌تر و شعله‌ور کردن آتش جنگ داخلی سوریه با بسیج مجدد نیروهای پراکنده شکست‌خورده داعش، گروه ارتش آزاد سوریه، جبهه النصره، القاعده و غیره با حمایت ارتش اشغال‌گر ترکیه درس جدیدی به دولت‌ها بدهد!

در هر صورت روزآوا در خطر است. تنها یک همبستگی جهانی فعال علیه اردوغان فاشیست و ارتش اشغال‌گر آن می‌تواند جلو وقوع یک فاجعه انسانی در روزآوا و هم‌چنین عروج مجدد هیولای داعش را بگیرد.

در چنین شرایطی، همه انسان‌های آزاده، ضدجنگ، ضدتبعیض و استثمار از آزادی‌خواهان، سکولارها، فمینیست‌ها، سندیکالیست‌ها گرفته تا آنارشیست، سوسیالیست‌ها و کمونیست‌ها، به‌ویژه جنبش‌های اجتماعی هم‌چون جنبش کارگری، جنبش زنان، جنبش دانشجویی و روشنفکران و هنرمندان مترقی و پیشرو، وظیفه آگاهانه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دارند که با قدرت تمام، به حمایت از مردم روزآوا برخیزند. به‌معنای واقعی، سرکوب روزآوا، سرکوب و بستن روزه امید‌رهای مردم منطقه از جنگ و سرکوب و سلطه گرایشات فاشیسم ملی – مذهبی و مردسالاری است! اگر همین امروز کاری نکنیم شاید فردا بسیار دیر خواهد شد!

*ضمیمه:

جزئیات گفت‌وگوی ترامپ و اردوغان درباره سوریه

صدای آمریکا

شماری از مقامات رسمی ترکیه و آمریکا در گفت‌وگو با خبرگزاری آسوشیتدپرس گفتند پس از گفت‌وگوی تلفنی دونالد ترامپ رئیس‌جمهوری آمریکا با رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهوری ترکیه، پرزیدنت ترامپ تصمیم گرفته نیروهای نظامی آمریکا را از سوریه خارج کند.

به گزارش روز ۳۰ آذر ماه خبرگزاری آسوشیتدپرس، پرزیدنت ترامپ هفته گذشته و پس از گفت‌وگویی تلفنی با آقای اردوغان تصمیم خود را گرفته، ولی آن را با تمامی کابینه و تیم امنیت ملی خود در میان گذاشته است.

تصمیم پرزیدنت ترامپ برای خروج نیروهای آمریکایی از سوریه خیلی‌ها را شگفت زده کرد. متحد اصلی آمریکا در عملیات نظامی سوریه به آن انتقاد کرد، سیاستمداران جمهوری خواه از جمله سناتور لیندزی گراهام از این تصمیم راضی نبودند و به گزارش آسوشیتدپرس، حتی پنتاگون از این تصمیم غافلگیر شد.

یک مقام رسمی در کاخ سفید که نخواست نامش فاش شود، به آسوشیتدپرس گفته است در پی اختلاف ترکیه و آمریکا بر سر عملیاتی که اردوغان می‌خواست علیه کردها در سوریه انجام دهد، مایک پمپئو وزیر خارجه وقتی برای تماس تلفنی بین آقای ترامپ و اردوغان گرفت و فهرستی برای این گفت‌وگوی تلفنی به پرزیدنت ترامپ داد.

فهرست یاد شده از سوی مایک پمپئو، جیم متیس وزیر دفاع و چند عضو دیگر از اعضای شورای امنیت ملی آمریکا تهیه شد. آقای پمپئو به پرزیدنت ترامپ پیشنهاد داد در مقابل تهدید ترکیه علیه کردها در سوریه، موضع بگیرد و در مقابل، یک پیروزی کوچک به او بدهد - برای مثال عملیات نظامی علیه کردها نکند، ولی در مقابل، امنیت یک منطقه را به عهده بگیرد. قرار شده بود ۱۴ دسامبر - ۲۳ آذر، این گفت‌وگوی تلفنی انجام شود.

به گزارش آسوشیتدپرس وقتی مکالمه برقرار شد، آقای اردوغان پرزیدنت ترامپ را در موضع دفاعی قرار داد و به او گفت شمایی که می‌گویید ۹۹ درصد داعش از بین رفته، شما چرا هنوز آن جا هستید؟ مگر نگفتید فقط برای شکست داعش آمده‌اید؟ بعد آقای اردوغان می‌گوید، شما خارج شوید و ترکیه بقیه کارها را انجام می‌دهد.

در این جا آقای ترامپ به جان بولتون مشاور امنیت ملی که در حال گوش کردن به این مکالمه است می‌گوید، آیا چیزی که رییس‌جمهوری ترکیه می‌گوید حقیقت دارد؟ جان بولتون این حرف‌ها را تایید می‌کند، چرا که موضعی رسمی بود که مایک پمپئو، جیم متیس، جیمز جفری نماینده ویژه آمریکا در امور سوریه، و برت مک‌گورک نماینده ویژه آمریکا در ائتلاف علیه داعش، به آن اشاره کرده بودند.

ولی جان بولتون به پرزیدنت ترامپ می‌گوید موضع تمامی اعضای شورای امنیت ملی این است که شکست داعش فقط به گرفتن موضعی که آن‌ها در اختیار داشتند نیست و باید پایدار باشد.

به نوشته آسوشیتدپرس و به گفته مقام رسمی یاد شده که نخواست هویتش فاش شود، پرزیدنت ترامپ اما قانع نشد و به آقای اردوغان گفت که آمریکا نیروهای نظامی خود را از سوریه خارج می‌کند.

یک مقام رسمی دیگر گفته است رجب طیب اردوغان هم که از این تصمیم شوکه شده بود، به پرزیدنت ترامپ پیشنهاد کرد «عجولانه تصمیم نگیرد». ولی آقای ترامپ مکالمه تلفنی را با این تاکید که «نیروهای آمریکایی از سوریه خارج خواهند شد» تمام کرد، ولی هیچ جزئیات دیگری را - از جمله این که چطور و در چه زمان بندی - مطرح نکرد.

بعد از آن و طی دو روز بعد، تیم امنیت ملی تلاش کرد برنامه‌ای پیدا کند که آقای ترامپ یا برنامه را به تعویق انداخته، یا آن را محدود کند. ولی جان کلی رییس دفتر فعلی کاخ سفید و میک مالوینی رییس دفتر بعدی گفتند مذاکره در این مورد بی‌فایده است، چرا که پرزیدنت ترامپ خواهان خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه است.

این گزارش می‌گوید کاخ سفید تصمیم گرفته بود این خبر را روز سه‌شنبه ۲۷ آذر اعلام کند. سارا هاکبی سندرز جلسه‌ای اضطراری گذاشت تا این خبر را اعلام کند. ولی پنتاگون دونالد ترامپ را قانع کرد که کمی دست نگه دارد، چرا که کنگره و متحدان آمریکا هنوز از این تصمیم خبر ندارند. یک مقام رسمی گفته غیر از ترکیه که خبر داشت، اولین کشوری که مطلع شد، اسرائیل بود.

این گزارش می‌گوید روز چهارشنبه ۲۸ آذر به تدریج این خبر درز کرد و به گوش ستاد فرماندهی مشترک نیروهای نظامی آمریکا رسید. ژنرال جوزف وتل، فرمانده ستاد مشترک به فرماندهان خود و نیروهای متحد کرد، تصمیم را ابلاغ کرد.

کاخ سفید پس از اعلام رسمی خبر خروج نیروهای نظامی آمریکا از سوریه، پیام داد که ایالات متحده از جنگ با داعش حمایت کرده و در صورت نیاز، «دوباره به میدان باز خواهد گشت». ولی در پیامی در توئیتر، پرزیدنت ترامپ گفت: «زمان آن رسیده که به کشور خودمان متمرکز شویم و جوانان خود را به خانه بیاوریم، که جای اصلی آن‌ها است.»

اعلام رسمی اردوغان

خبرگزاری رویترز نیز روز جمعه ۳۰ آذر گزارش داد که رجب طیب اردوغان در استانبول اعلام کرد ترکیه به طور کامل جنگ با داعش در سوریه را به عهده می‌گیرد. وی هم چنین گفت که به‌طور موقت، هرگونه حمله به کردهای مستقر در شمال شرقی سوریه را به تعویق می‌اندازد.

آقای اردوغان گفت: «ما عملیات نظامی در شرق رود فرات را به تعویق می‌اندازیم تا ببینم اوضاع، در نتیجه خروج آمریکا از سوریه، چه‌طور خواهد بود.»

در جشن فتح رقه، برافراشتن عکس‌های عبدالله اوجالان رهبر سیاسی و معنوی پ.ک.ک و روژاوا، واقعه بسیار مهمی بود که از سال ۱۹۹۹ در جزیره امرالی ترکیه زندانی شده است.

در رابطه با آویزان کردن پوستر بزرگی از عبدالله اوجالان در مرکز شهر رقه، حاکمیت آمریکا از پنتاگون تا وزارت امور خارجه و سفارت‌شان در ترکیه و همچنین حکومت ترکیه، به تلاطم افتادند و به نیروهای دموکراتیک سوریه خط و نشان کشیدند که چرا پوستر اوجالان را در مرکز این شهر مهم و استراتژیک بالا برده‌اند!

حمله داعش به کردهای ایزدی عراق و به دنبال آن محاصره کوبانی در شمال سوریه نام یگان‌های مدافع خلق «ی‌پ‌گ» و یگان‌های مدافع زنان «ی‌پ‌ز» را جهانی کرد.

در اوت ۲۰۱۴ نیروهای «ی.پ.گ» و «پ.ک.ک» در جنگی خونین مسیری را از قلب مناطق تحت کنترل داعش در سوریه به کوهستان محاصره شده سنچار باز کردند.

بی‌بی‌سی نوشته بود: برای اولین بار به تیم بی‌بی‌سی اجازه داده شد به‌همراه آن‌ها به کوهستان برویم. ما شاهد بودیم آن‌ها هزاران ایزدی را که روزها بود بدون آب و غذا در کوهستان گیر کرده بودند، با کامیون به مناطق کردنشین سوریه بردند و از آن‌جا به کردستان عراق بازگرداندند. در سال ۲۰۱۴ داعش در سوریه و عراق در حملات برق آسا ده‌ها شهر کوچک و بزرگ را تصرف کرد. «شریعت اسلامی» را پیاده کرد و رقه را پایتخت خودخوانده خلافت اسلامی خواند.

اما در ۱۳۰ کیلومتری رقه در شهری کوچک «حماسه‌ای تاریخی» در مقابل دوربین‌های شبکه‌های جهانی رقم خورد. نیروهای کرد در کوبانی برای ماه‌ها مقابل داعش مقاومت کردند. در یک سو ترکیه مرزهایش را به روی کوبانی بسته بود و در سه طرف داعش آن‌ها را محاصره کرده بود. مقاومت کردها افکار عمومی جهانیان را با خود همراه کرد و این حمایت به پیروزی کردها و شکست محاصره کوبانی انجامید. نقطه عطفی برای اسطوره شکست‌ناپذیری داعش مبدل شد.

سیستم مدیریتی «روژاوا» شورایی است. یک زن و یک مرد رهبری مشترک هر نهاد مدنی و امنیتی را به‌عهده دارند. زنان نیمی از جامعه محسوب می‌شوند و مادر و مدیر هم هستند. برای اثبات نقش زنان کافی بود سری به گورستان‌های منطقه زد. جایی که بیش از ۱۱ هزار نفر در جنگ با داعش کشته شده‌اند؛ در میان قربانیان جنگ عکس هزاران زن بر سنگ قبرها دیده می‌شود.

در «روژاوا» چند همسری و ازدواج اجباری دختران در این جامعه به‌شدت سنتی و اسلامی ممنوع شد. متخلفان زندانی و جریمه می‌شوند. مدیریت اقتصادی نیز تا آن‌جا که مقدور بوده مدیریت شورایی و جمعی بوده است. البته در این مورد ضعف‌های زیادی نیز وجود دارد. با توجه به این امر مهم که روژاوا در محاصره اقتصادی قرار دارد و تامین زندگی میلیون‌ها انسان، به‌ویژه کودکان، بازنشستگان و بیماران و پناهندگان در ۱۲ سال گذشته، کار آسانی نبوده است.

تاکنون مناطق تحت کنترل کردها در شمال سوریه یکی از امن‌ترین مناطق در سوریه بود. جایی که اعراب، مسیحیان و کردها دوشادوش هم با داعش می‌جنگیدند.

شهر رقه، نماد بدترین نوع وحشی‌گری و جنایت گروه جهادگرای دولت اسلامی موسوم به «داعش»، روز سه شنبه، ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷، توسط «نیروهای دموکراتیک سوریه»، آزاد شد و کاملاً تحت کنترل این نیروها درآمد. سقوط رقه، شکست بزرگی برای داعش محسوب می‌شود. پس از آن، این گروه به استثنای چند منطقه کوچک، تقریباً تمامی سرزمین «خلافت خود خوانده» را در عراق و سوریه از دست داده و نیروهای وابسته به آن پراکنده شدند. به این ترتیب، نبرد رقه که از ابتدای ماه ژوئن ۲۰۱۶ توسط «نیروهای دموکراتیک سوریه» متشکل از یگان‌های مدافع خلق کرد و واحدهای عرب با پشتیبانی هوایی و تدارکاتی آمریکا آغاز شده بود، به پایان خود رسید.

آزادی رقه و سقوط کامل داعش در این شهر، روز سه‌شنبه ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷ از سوی سخنگوی «نیروهای دموکراتیک سوریه» رسماً اعلام شد. در همین حال، دیده‌بان حقوق بشر سوریه آزادی رقه را تأیید کرد و اعلام کرد که این شهر تحت کنترل کامل «نیروهای دموکراتیک سوریه» است. براساس دیده‌بان حقوق بشر سوریه، در این نبرد که بیش از چهار ماه به درازا کشید، ۳۲۵۰ نفر، از جمله ۱۱۳۰ غیر نظامی کشته شدند. بخش بزرگی از جهادگرایان داعش در این نبرد کشته شدند. بخشی از آنان فرار کردند، بخشی توسط نیروهای دموکراتیک سوریه دستگیر شدند، و بخشی دیگر با موافقت‌های انجام شده، همراه با خانواده‌های خود شهر را تخلیه کردند.

شامگاه دوشنبه «نیروهای دموکراتیک سوریه» میدان معروف النعیم در مرکز رقه را کلاً آزاد کردند. در این میدان داعش بیش‌ترین اعدام‌ها را در کمال توحش با بریدن سر و اعضای بدن قربانیان و به نام عدالت و خلافت اسلامی انجام می‌داد.

شهر رقه برای داعش که مدعی تداوم خلافت اسلامی بود، از اهمیت بسیار زیاد و نمادینی برخوردار بود. در واقع هارون الرشید، خلیفه معروف عباسی در سال‌های بین ۷۹۶ تا ۸۰۹ میلادی پایتخت خلافت اسلامی را از بغداد به رقه انتقال داده بود و در نتیجه این شهر، در شرایط اوج قدرت خلافت عباسیان، پایتخت خلافت اسلامی بوده است.

داعش نیز که در تلاش برای کسب مشروعیت اسلامی با گسترش ترور و وحشت بود، تسخیر رقه را در اولویت برنامه‌های توسعه جهاد در سرزمین سوریه که طعمه جنگ داخلی شده بود، قرار داد. در ابتدای سال ۲۰۱۴ میلادی این گروه جهادی که در ژوئن تغییر نام داد و به گروه دولت اسلامی (داعش) معروف شد، کنترل کامل رقه را در دست گرفت.

پس از شکست داعش، نیروهای دموکراتیک سوریه به قدرتمندترین نیروهای سوریه مبدل شدند. اما نیرویی بدون نیروی هوایی و سلاح‌های سنگین پیشرفته.

با سقوط حکومت بعث، به‌ویژه به دلیل این‌که زنان در سیستم دیکتاتوری حکومت بعث از هر حقی محروم شده بودند، روحیه مردم سوریه بالا رفت. با اداره خودمدیبری دموکراتیک، حقوق هر قشری در شمال و شرق سوریه محافظت شد. هم‌چنین زنان در هر عرصه جامعه، اساسی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. با روی کار آمدن اداره موقت سوریه، زنان می‌خواهند که حقوق آن‌ها در قانون اساسی جدید سوریه از بین نرود و به شکلی عادلانه برای زنان و مردان نوشته شود. اما مدیریت هیئت تحریر الشام (HTS) در سوریه می‌خواهد حقوق زنان را نقض کند و سیستم مردسالاری را دوباره برقرار کند. در این چارچوب، در ۷ ژانویه ۲۰۲۵، زنان از همه اقشار و سازمان‌ها یک کارگاه مشورتی برگزار کردند و تأکید کردند که سوریه‌ای بدون حقوق و بدون مشورت زنان را قبول نخواهند کرد. در این کارگاه، هدیه شمو، سخن‌گوی اتحادیه زنان ایزدی در روژاوا، با خبرگزاری فرات (ANF) صحبت کرد.

هدیه شمو، سخن‌گوی اتحادیه زنان ایزدی در روژاوا، در ادامه سخنان خود گفت: «زیباترین چیز در سوریه، اقشار و تنوعات آن است. در هیچ جای دنیا مانند سوریه، تنوع اقشار وجود ندارد. افراد با تنوعات بسیاری در آن زندگی می‌کنند؛ آن‌ها چه کورد، چه عرب، چه مسیحی و چه ایزدی، مانند خواهر و برادر در کنار هم به زندگی خود ادامه می‌دهند. اما متأسفانه در سیستم دیکتاتوری بعث، بسیاری از اقشار بدون حقوق مانده بودند و شما نمی‌توانستید آن زیبایی سوریه را تجربه کنید. بارزترین مثال، مردم ایزدی هستند که انواع شکنجه، قتل‌عام، قتل و نابودی را پشت سر گذاشتند. هم‌چنین از هر طرف، ما هیچ حقی نداشتیم و جایی در جامعه نداشتیم.»

هدیه شمو افزود: «HTS می‌خواهد سوریه را مطابق با ذهنیت خود اداره کند و به‌ویژه زنان را هدف این ذهنیت قرار دهد. هم‌چنین می‌خواهد حقوق زنان را بار دیگر پایمال کند و آن‌ها را تحت سلطه مردانه قرار دهد. این ذهنیت نمی‌تواند سوریه را اداره کند، زیرا زنان دیگر زنان سابق نیستند؛ زنانی که شما می‌خواهید حقوق آن‌ها را بار دیگر از بین ببرید، آن قدر قدرت دارند که در برابر این ذهنیت بایستند و خواستار حقوق خود شوند. اخیراً چند بیانیه از HTS منتشر شد که در آن زنان صحبت می‌کردند. مشخص بود که آن‌ها زنان را مطابق با ذهنیت خود آموزش داده‌اند تا زنان دیگر خواستار حقوق خود نشوند. هزاران شهید زن ما جان خود را در راه آزادی فدا کردند، ما نیز هرگز خون شهدای خود را بر زمین نخواهیم گذاشت. HTS می‌خواهد زنان را به دوران گذشته مردسالاری برگرداند و چادر سیاه بر سر و صورت آن‌ها بیندازد تا ساکت و بی‌حق و حقوق بمانند. اما این اتفاق نخواهد افتاد، زیرا فقط اقشار مسلمان در سوریه زندگی نمی‌کنند، هم‌چنین ده‌ها دین و باورداشت در سوریه در کنار هم زندگی می‌کنند. این ذهنیت نمی‌تواند بر مردم تحمیل شود.»

هدیه شمو یادآور شد که کارگاه مشورتی زنان با هدف شناسایی اراده زنان سوریه توسط همه اقشار برگزار شد و گفت: «به دلیل این وضعیت و قوانینی که مدیریت هیئت تحریر الشام (HTS) بر زنان تحمیل می‌کند، ما به‌عنوان زنان از همه اقشار و سازمان‌ها یک کارگاه مشورتی برگزار کردیم. در این کارگاه نیز موارد زیادی مورد بحث قرار گرفت و زنان واکنش خود را در برابر این ذهنیت نشان دادند. هدف اصلی ما از این کارگاه این بود که زنان در قوانین اساسی جدید سوریه جایگاه اصلی را داشته باشند. ما هرگز قبول نخواهیم کرد که سوریه‌ای بدون حقوق و مشورت زنان ساخته شود. سیستم اداره خودمدیبری دموکراتیک باید نکته اساسی در قانون اساسی جدید سوریه باشد. جامعه‌ای که با فکر زنان ساخته می‌شود هرگز از بین نمی‌رود و همیشه پیشرفت می‌کند.»

در پایان، هدیه شمو مقاومتی پُر در سد تشرین و پل قره‌قوزاق را ستود و گفت: «ما به‌عنوان زنان ایزدی می‌گوییم که لازم است حقوق زنان در قانون اساسی جدید سوریه محافظت شود و سوریه‌ای دموکراتیک ساخته شود.»

هدیه شمو، سخنگوی اتحادیه زنان ایزدی در روژاوا،

انحلال امپراتوری عثمانی پس از جنگ جهانی اول پیامدهای بلندمدتی داشت که عمیقا خاورمیانه و جغرافیای آن را تحت تاثیر قرار داد. در این روند کردها، مردم ساکن منطقه بیشترین آسیب را دیدند. در نظم تازه شکل گرفته در خاورمیانه، جغرافیای تاریخی کردها بین سه دولت مختلف تقسیم شد و تحت حاکمیت ترکیه، عراق و سوریه قرار گرفت. مرزها با توجه به منافع اقتصادی و سیاسی کشورهای پیروز تعیین شدند و ساختارهای اتنیکی، دینی، مذهبی و فرهنگی در نظر گرفته نشد. این مرزهای ساختگی که پس از جنگ جهانی اول ترسیم شد، فضاهای زندگی کردها را تکه تکه کرد و روستاها، قبایل و اقوام را تحت حاکمیت دولت‌های مختلف قرار داد. این وضعیت آسیب‌های عمیق جسمی، روانی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را در میان کردها ایجاد کرد. در نظم جدید، مردم کرد آماج سیاست‌های ظالمانه دولت‌ها قرار گرفتند و در عین تلاش برای حفظ موجودیت خود، با سیاست‌های سنگین همگون‌سازی و انکار مواجه شدند.

در این دوره، دولت ترکیه یکی از دولت‌هایی بود که سریع‌ترین و همه‌جانبه‌ترین سیاست‌های همسان‌سازی، تخریب و انکار را اجرا کرد. ساختار چند ملیتی دوره عثمانی با رویکرد دولت-ملت همگن جایگزین شد. با اتخاذ سیاستی با محوریت هویت ترکی، وجود کردها رد شد و راهبردهایی با هدف تخریب و همسان‌سازی اجرا شد.

قتل‌عام‌های سیستماتیک و تبعیذهای دسته‌جمعی علیه کردها سرعت گرفت. زبان کردی در اماکن رسمی و عمومی ممنوع شد. دولت ترکیه در کردستان دو سیاست اساسی را دنبال کرد. نابودی کردهای مقاومت‌گر و ترک کردن سریع کسانی که می‌خواستند سازگار باشند. اردوغان رئیس‌جمهوری ترکیه با افکار عقب‌مانده و ارتجاعی در تلاش است هرگونه صدای آزادی‌خواهی و حق‌طلبی مردم کرد در منطقه را در نطفه خفه کند.

روژاوا به یک مرکز مقاومت کردها تبدیل شده است. روژاوا به نماد مهم مقاومت و همبستگی در حافظه تاریخی مردم کرد تبدیل شده است. اهمیت استراتژیک روژاوا نه تنها برای کردها، بلکه برای همه خلق‌های تحت ستم منطقه بحرین خاورمیانه، از اهمیت بالایی برخوردار است و به همین دلایل از سوی دولت ترکیه بر اساس یک پیشینه عمیق تاریخی و سیاسی مورد تهاجم فاشیستی قرار گرفته است. با شروع جنگ داخلی سوریه در سال ۲۰۱۱، سازمان‌دهی کردها برای دفاع از خود فعال‌تر و جدی‌تر شد. در مقابل حملات گروه‌های مورد حمایت ترکیه و حکومت سوریه، علیه کردها آغاز شد. در واقع روژاوا جایی است که کردها هویت و آزادی خود را بازسازی کردند و هم‌چنین نمادی از جستجوی آزادی و برابری مردم خاورمیانه است. به همین دلیل است که خصومت ترکیه در این روند هم‌چنان یک خطر بزرگ است. مبارزان مقاومت‌گر در تشرین، تمامی حملات و تهدیدهایی که علیه سد وجود داشت را خنثی کردند و جسارت تبه‌کاران اشغال‌گر را بی‌اثر نمودند. هرچه حملات تبه‌کاران علیه سد افزایش می‌یابد، تجربه و عملکرد مبارزان در شیوه جنگ تونل، جنگ شهری، جنگ دشت و با پهپادهای انتحاری قس‌د، جنگ هوایی بیش‌تر می‌شود. با این جنگ مقاومتی، مبارزان سد تشرین، به الهامی جدید برای کل شمال و شرق سوریه تبدیل می‌شوند. مقاومت مبارزان در سد تشرین که ۳۱ روز است ادامه دارد، نشان داد که شیوه جدید جنگ تونل از جایگاهی استراتژیک برخوردار است. از سوی دیگر، مبارزان تشرین، تمامی ساختمان‌ها و سازه‌ها را به‌عنوان سنگرهای جنگ و به‌عنوان مکان‌های خوددفاعی استفاده می‌کنند. صدها تبه‌کار دولت اشغال‌گر ترکیه، در جنگ تونل و شهری در سد تشرین، در روزهای اولیه کشته شدند.

زمانی که گروه‌های تروریستی با کمک خودروهای زرهی و پهپادهای شناسایی دولت اشغال‌گر ترکیه خواستند گام بزرگی از حمله را علیه سد تشرین آغاز کنند، محاسبات آن‌ها درست از آب درنیامد و علیه خودشان معکوس شد. تروریست‌های دولت اشغال‌گر ترکیه از ۳ جناح حمله بزرگی را علیه مواضع مبارزان تشرین ترتیب دادند. در نتیجه جنگ بین آن‌ها و مبارزان قهرمان قس‌د-ی‌پژ، نه تنها حملات آن‌ها درهم شکست، بلکه برعکس، روستاهای اطراف سد از وجود این تروریست‌ها پاکسازی شدند. به همین دلیل، این امر، وحشت جدی در میان گروه‌های تروریستی ایجاد کرد و از نظر روانی ترس زیادی را به وجود آورد.

گروه‌های تروریستی با حمایت ترکیه و با حدود ۵۰۰ نفر به مواضع مبارزان شورای نظامی منبج حمله کردند. جنگ شدیدی بین گروه‌های دولت اشغال‌گر ترکیه و مبارزان مقاومت‌گر سد تشرین درگرفت. در نتیجه، کشته‌ها و زخمی برای مهاجمین دولت اشغال‌گر ترکیه برجای ماند. یکی از دلایل تلفات زیاد این گروه‌های تبه‌کار، این بود که مبارزان فدایی مقاومت‌گر، تونل‌ها، ساختمان‌های روی زمین، دشت و پهپادهای انتحاری یگان «شهید هارون» را

به صورت هماهنگ علیه متجاوزان به کار بردند. یعنی با شیوه جنگ هماهنگ، گاهی زیرزمینی و گاهی از روی زمین با هماهنگی تاکتیکی، مبارزان به آن‌ها ضربه زدند. به همین دلیل، اشغال‌گران، دیگر نمی‌دانستند که مبارزان قس‌د-ی‌پژ از کدام طرف حمله می‌کنند. شیوه استفاده مبارزان از تونل‌ها و ساختمان‌ها، ترس بسیار زیادی در دل مهاجمان ایجاد کرد و این امر باعث ایجاد پراکندگی و آشفتگی در بین تبهکاران می‌شد. ۴۰۰ تبه‌کار با تعداد زیادی زخمی و با ۷۲ کشته خود از سد تشرین عقب‌نشینی کردند.

به همین دلیل است که دولت فاشیست اشغال‌گر ترکیه، هوایم‌های جنگی و پهپادهای شناسایی خود را به پرواز درآورده است و بی‌وقفه هوایم‌ها و سلاح‌های سنگین دوربرد ترکیه به مواضع مبارزان حمله می‌کند. در روستاهای تشرین و مسکن جایی نمانده است که پهپادهای شناسایی، هوایم‌های جنگی، تانک، توپ‌های طوفان و غیره دولت اشغال‌گر ترکیه هدف قرار نداده باشد. حملات هوایی و توپباران با تانک و توپ‌های دوربرد، بی‌وقفه ادامه دارد.

کارتونی با عنوان فریاد اردوغان برای غزه همزمان با بمباران شمال سوریه، اثری از کارتون‌نویست کُرد جواد مراد — منبع: کارتون موومننت
cartoonmovement.com

در پایان می‌توانیم تاکید کنیم که با فروپاشی حکومت بعث در سوریه، خاورمیانه وارد مرحله جدیدی شده است. در این مرحله، نقش کردها نیز تعیین‌کننده است، اما به همان میزان خطرات نیز وجود دارد. دفع خطرات و استفاده از فرصت‌ها، مستلزم این است که سیاست کرد حساس‌تر، محتاط‌تر و مبارزه‌جوتر باشد. طی یک ماه گذشته، درگیری میان «نیروهای دموکراتیک سوریه» و دولت ترکیه و مزدورانش بی‌وقفه ادامه داشته است. ترکیه حملات زمینی و هوایی خود را با استفاده از جنگنده‌ها، پهپادها، و توپخانه عمدتاً در محور غربی روژاوا در کوبانی، رقه، حومه منبج و غیره ادامه داده است.

دیده‌بان حقوق بشر سوریه، مستقر در انگلستان، دیروز، پنج‌شنبه ۲۰ دی - ۹ ژانویه گزارش داد که یک پهپاد ترکیه سه حمله هوایی به سیلوها و ایستگاه برق در شمال رقه انجام داده و کوبانی با گلوله‌های توپخانه سنگین بمباران شده است. در این میان اما، شدیدترین و خونبارترین درگیری‌ها، که بعضاً حالت تن به تن و رویارویی مستقیم به خود می‌گیرد، در حومه منبج است.

اردوغان هیچ باکی از انهدام و پاکسازی کامل گدهای این منطقه با جمعیتی نزدیک به پنج میلیون نفر ندارد. این پروژه مبتنی بر پاکسازی اتنیکی است. بعد از نسل‌کشی اسرائیل در فلسطین و فروپاشی هرشکلی از «قانون» و «افکار عمومی» در نظم بین‌المللی، بسیار راحت‌تر از گذشته می‌تواند از سوی ترکیه محقق شود. پیش‌تر در سال ۲۰۱۸، با چراغ سبز ترامپ به اردوغان و بیرون کشیدن بخشی از نیروی نظامی ایالات متحده از سوریه، ترکیه به کمک نیروهای اسلام‌گرای نیابتی خود کانتون مرزی عفرین را با توحش هرچه بیش‌تر الحاق کرد، تجاوز نظامی‌ای که با کشتن صدها نفر و آواره کردن ۳۰۰ هزار نفر محقق شد.

کردهای سوریه، هرگز اعتمادی به سیاست‌های حاکم بر اقلیم کردستان عراق و دولت ترکیه ندارند. شرایط ایده‌آل برای کردهای روژاوا این است که حملات ترکیه و نیروهای نیابتی آن خود به مناطق کردنشین را متوقف کنند، ارتش ترکیه از شمال سوریه عقب‌نشینی کرده و اجازه دهد کردهایی که به دلیل عملیات نظامی و نیروهای وابسته‌اش آواره شده‌اند، به خانه‌هایشان در مکان‌هایی مانند عفرین و دیگر بخش‌های شمال سوریه بازگردند. آن‌ها هم‌چنین امیدوارند که خودگردانی کردها در شمال سوریه را همانند حماسه کوبانی، مورد حمایت جدید بین‌المللی به‌ویژه

جنبش‌های اجتماعی و احزاب و سازمان‌های مردمی قرار گیرد، محاصره اقتصادی و نظامی برداشته شود تا هم‌چنان نیروهای روژاوا و مردم کرد این منطقه بر سرنوشت خویش حاکم گردند و به خودگردانی خود ادامه دهند. چرا این که خودگردانی با تمامی ضعف‌ها و کمبودهایش در ۱۲ سال گذشته، فضای سیاسی و اجتماعی و اقتصادی مناسب‌تری برای همه مردم این منطقه به ارمغان آورده است!

با وجود همه آن چه که در بالا گفته شد و هر احتمال و اتفاق ناگواری در آینده رخ دهد، هم‌چنان زنان و مردان پیکارگر روژاوا با روحیه بالا و انگیزه بسیار زیاد از سیستم مستقل خودگردانی و شورایی خود دفاع می‌کنند و بار دیگر مقاومت و حقانیت خود را در صفحات تاریخ می‌نویسند!

اما باز هم این سؤال مطرح است که آیا حاکمیت جدید سوریه، دولت آمریکا و دولت ترکیه، یک توافق پنهانی کرده‌اند تا خودگردانی روژاوا را از بین ببرند و مدل کنترل اقلیم کردستان عراق را در آن جا برقرار کنند؟!

جمعه بیست و یکم دی ۱۴۰۳-دهم ژانویه ۲۰۲۵